

Jaarrekening

2021

Zeeuwse Museumstichting

22 maart 2022

INHOUDSOPGAVE

Bestuursverslag	1
Verslag Raad van Toezicht	21
 Jaarrekening	
Balans per 31 december 2021	24
Staat van baten en lasten 2021	26
<i>Overige gegevens</i>	
- resultaatbestemming	27
- gebeurtenissen na balansdatum	27
Algemene toelichting	28
Toelichting bij de balans per 31 december 2021	30
Toelichting staat van baten en lasten 2021	37
Vaststelling en goedkeuring jaarrekening 2021	46
 Controleverklaring	47
 Bijlage: verdeling prestaties Provincie Zeeland	51

Bestuursverslag 2021

Het jaar 2021 is te beschouwen als een *tussenjaar*. De wereld staat ook in 2022 nog in het teken van de COVID-19-pandemie en de gevolgen zijn groot, ook voor het Zeeuws Museum. De gevolgen hebben we gezien op alle gebieden waaronder een aan de anderhalvemeter economie aangepaste programmering en publieksbereik, en het bijbehorende financiële plaatje. Voor het Zeeuws Museum is 2021 ook een spannend begin van de uitvoering van het programma zoals dat is goedgekeurd voor de Basis Infra Structuur (BIS). In dit programma, getiteld *eenZM*, onderzoeken wij of en zo ja hoe musea, en in het bijzonder het Zeeuws Museum, kunnen bijdragen aan de bestrijding van eenzaamheid. Wij doen dit vanuit onze missie: het verbinden van nieuwe generaties met het erfgoed van Zeeland. Ook is in 2021 een nieuw beleidsplan geformuleerd, dat op onze website te vinden is (<https://www.zeeuwsmuseum.nl/nl/over-het-museum/steun-het-museum/anbi/concept-beleidsplan-2021-2024.pdf>). Samen met, voor en door de mensen en organisaties om ons heen willen we betekenis geven aan het erfgoed van Zeeland en bijdragen aan een veerkrachtige samenleving.

De Zeeuwse Museumstichting, hierna genoemd Zeeuws Museum, gevestigd te Middelburg, Abdij 3, stelt zich ten doel Zeeuws cultureel erfgoed te bewaren, verzamelen, conserveren, onderzoeken, ontsluiten en produceren. De stichting wordt aangestuurd door een directeur/bestuurder, mevrouw M.J. Ruiter. De stichting heeft een Raad van Toezicht en volgt de Code of Cultural Governance (2019).

De samenstelling van de Raad van Toezicht in 2021 is als volgt:

Mevrouw M. (Mirjam) van Zuilen, voorzitter († november 2021)

De heer Mr. A.J. (Arjen) Meeuwsen, vicevoorzitter

De heer drs. B. (Bob) J. Crezee

Mevrouw Dr. F. (Francien) Petiet

De heer C. (Kees) Verheijen, penningmeester

Toekomstbestendig

Het Zeeuws Museum verbindt nieuwe generaties met het erfgoed van Zeeland. In samenwerking met verschillende sectoren van onze maatschappij, waaronder onderwijs, culturele- en kunstinstituten, wetenschap, zorginstellingen en het bedrijfsleven, binnen en buiten Zeeland, onderzoekt het Zeeuws Museum wegen om deze verbinding duurzaam tot stand te brengen en te onderhouden. Het Zeeuws Museum is vooruitstrevend en draagt bij aan het positioneren van regionale musea in de wereld van nu en in de toekomst. Het museum is een wezenlijk onderdeel van de Zeeuwse culturele infrastructuur die in belangrijke mate bijdraagt aan het vestigingsklimaat, de economische bestedingen, de toeristische aantrekkingskracht en de leefbaarheid van Zeeland.

Voor iedereen

Het Zeeuws Museum bedient een breed publiek van inwoners en (buitenlandse) bezoekers van Zeeland. Het museum draagt bij aan de Zeeuwse leefomgeving die voldoet aan de maatschappelijke behoeften wonen, werken, persoonlijke ontwikkeling en sociaal contact. Het museum zoekt de dialoog met het publiek. Het vraagt van zijn bezoekers een actieve rol zodat een museumbezoek een inspirerende ervaring wordt. Het museum stelt vragen en roept mensen op tot nadenken over maatschappelijke ontwikkelingen. Het museum is een middel om mensen te verleiden tot interesse in hun geschiedenis, hun cultureel erfgoed en hun talent tot reflectie te ontwikkelen; om na te denken over hun identiteit. Juist in deze tijd van pandemie is dit een wezenlijke vraag en proberen we mensen via andere wegen te bereiken.

Samen

Belangrijk onderdeel in het beleid van het Zeeuws Museum is samenwerking met partners vanuit het culturele veld en, in het bijzonder, daarbuiten. Het Zeeuws Museum speelt een actieve rol in het creëren van samenwerkingsverbanden die voor alle partijen een meerwaarde hebben op inhoudelijk gebied (zoals nieuwe producten, kennisdeling en publieksbereik) en/of op het gebied van bedrijfsvoering. Voorbeelden voor de komende jaren zijn de voorgenomen samenwerkingen in Zeeland in het kader van de BIS rondom het bestrijden van eenzaamheid en in Nederland in het museale samenwerkingsverband *Musea Bekennen Kleur* ten behoeve van

de implementatie van de *Code Culturele Diversiteit & Inclusie* die culturele instellingen (moeten) onderschrijven.

Samen met andere partners draagt het museum ook in 2021 bij aan meerdere maatschappelijke opgaven van Zeeland: een vitaal Zeeland (ouderenzorg, mensen met dementie, mensen met een beperking), cultuureducatie voor alle leeftijden, talentontwikkeling, de creatieve industrie, professionalisering van de museumsector en een aantrekkelijke culturele omgeving. Het museum draagt bij aan het zichtbaar en aantrekkelijk maken van Zeeland voor (potentiële) bewoners en bezoekers van Zeeland.

De codes CD&I, GCC en FPC

In 2019 onderschreef het Zeeuws Museum de *Code Diversiteit & Inclusie* die als doel heeft om ervoor te zorgen dat de culturele en creatieve sector in Nederland de brede diversiteit van de Nederlandse samenleving representeert. Het onderschrijven van deze code heeft het bewustzijn vergroot dat de diversiteit van de samenleving nog lang niet wordt weerspiegeld in de collectie, de tentoonstellingen en activiteiten, in het publiek en de partners van het Zeeuws Museum en in de mensen die er werken. Om een inhaalslag te maken en invulling te geven aan de code hebben we ons aangesloten bij twee initiatieven. De deelname hieraan heeft een intern proces versnelt dat al gaande was, en o.a. tot uitdrukking kwam in meerdere sociale projecten. Het heeft ook de overtuiging versterkt dat we een belangrijke rol moeten spelen in het verbinden van uiteenlopende groepen mensen in de samenleving. Sinds 2021 neemt het Zeeuws Museum daarom deel aan The Change Network van OF/BY/FOR ALL. En om de *Code Diversiteit & Inclusie* te vertalen naar de praktijk is het Zeeuws Museum ook deel geworden van het landelijke collectief *Musea Bekennen Kleur*. Als onderdeel van de eerste lichting heeft het Zeeuws Museum met medewerkers van twaalf andere musea en een aantal experts gereflecteerd op wat er goed en niet goed gaat in onze musea. Aan de hand daarvan hebben we samen de *Verbintenis* geschreven; een statement waarin we ons verbinden aan echte verandering plus een aantal doelstellingen. Elke erfgoedinstelling brengt bij deze verbintenis een eigen actieplan uit waarin specifiek en waar mogelijk meetbaar wordt omschreven op welke manier het invulling geeft aan de doelen in dit document. Dit actieplan is in 2021 opgeleverd en zal de komende jaren onze leidraad zijn. Vanuit het oogpunt van transparantie zal dit actieplan in 2022 op onze website gepubliceerd worden.

De *Governance Code Cultuur 2019* is voor het museum aanleiding geweest om in 2021 Het Reglement voor de Raad van Toezicht en het Directie Reglement te herzien. Beiden zijn te vinden op onze website:

- <https://www.zeeuwsmuseum.nl/nl/over-het-museum/organisatie/wie-we-zijn/raad-van-toezicht/reglement-raad-van-toezicht-definitieve-versie-april-2021-1.pdf>
- <https://www.zeeuwsmuseum.nl/nl/over-het-museum/organisatie/wie-we-zijn/raad-van-toezicht/directiereglement-definitief-april-2021.pdf>

De implementatie van de *Fair Practice Code* zal in 2022 verder uitgewerkt worden binnen het samenwerkingsverband Zeeuws Cultureel Overleg. Mogelijk leidt dit tot aanpassingen of aanvullingen op de werkwijze.

Mensen

Op persoonlijk vlak is 2021 voor het Zeeuws Museum een jaar van uitersten geweest. Bij de jaarlijkse lintjesregen heeft Cora Jebbink (vrijwilliger bij het ZM sinds 1994) op voordracht van de Vrienden van het Zeeuws Museum een lintje gekregen uit handen van burgemeester Harald Bergmann van Middelburg.

In november van dit jaar hebben wij afscheid moeten nemen van onze voorzitter van de Raad van Toezicht Mirjam van Zuilen. Hoewel niet onverwacht is haar overlijden voor ons een grote slag. Haar warme persoonlijkheid en haar betrokkenheid bij het museum en de mensen in de organisatie zullen we erg missen.

Corona

Ook in 2021 drukt de wereldwijde pandemie een groot stempel op onze levens en de activiteiten van en in het museum.

OPEN VOOR PILOT MET SNELTESTEN

Het Zeeuws Museum gaat tijdens de Nationale Museumweek met zestien andere landelijke musea open voor een pilot met sneltesten. Mensen met een Museumkaart kunnen op 23, 24 en 25 april het museum bezoeken als ze een kaartje voor een tijdvak reserveren en een negatieve sneltest laten zien. Deze sneltest kan gratis worden gedaan bij deelnemende testcentra, in Zeeland is dat bij Landgoed Rijckholt in Geersdijk. De pilot is onderdeel van het plan waarmee het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap de inzet wil onderzoeken van sneltesten in de culturele sector. Doelen zijn het testen van de infrastructuur rondom sneltesten en cultuurbezoek, en te ontdekken hoe dit bezoekers bevalt. Zo wordt inzichtelijk of sneltesten kan helpen het maatschappelijk leven weer op gang te brengen. Voor het Zeeuws Museum is de conclusie dat met het testen voor toegang (in combinatie met het verplicht online reserveren) de drempel om het museum te bezoeken steeds hoger wordt. Dit is strijdig met ons streven om deze drempel te verlagen zodat iedereen zich welkom voelt.

ROBOTRONDLEIDINGEN

Gedurende de periode dat het museum gesloten is, experimenteren we verder met robotrondleidingen. Dit aanbod is ontstaan vanuit de gedachte dat we het museum toegankelijk willen maken voor mensen die het museum niet (meer) kunnen bezoeken. Tijdens de pandemie is het museum voor iedereen gesloten en stellen we de robotrondleidingen voor iedereen open. Technisch gezien lijkt het simpel, maar implementatie in de praktijk blijkt echter een grote uitdaging. Zo vormen slechte wifi, verschillende besturingssystemen van computers die niet met elkaar spreken, de kwetsbaarheid van de robot en de software slechts een deel van de problemen waar we tegen aan lopen. Toch ervaren we de rondleidingen als een succes. We slagen er ondanks alles in om de deelnemers een onvergetelijke ervaring te bieden doordat ze zelf kunnen bepalen wat ze willen zien en op welk detailniveau. Bovendien worden de gesprekken met onze museumdocenten door de meeste gasten bijzonder gewaardeerd. Omdat er nog zoveel kinderziektes zijn besluiten we om geen financiële bijdrage te vragen. Achteraf bieden we deelnemers wel de mogelijkheid om een vrijwillige donatie te geven. De resultaten daarvan sterken ons in de gedachte dat het in de toekomst mogelijk is om dit soort activiteiten tegen betaling aan te bieden.

CORONASTEUN PROVINCIE VOOR MISGELOPEN INKOMSTEN OVER 2020

De Provincie Zeeland heeft van het Rijk een tegemoetkoming ontvangen ter compensatie van provinciaal gesubsidieerde culturele instellingen voor misgelopen inkomsten over de periode begin maart 2020 tot 1 juni 2020 vanwege coronamaatregelen van de overheid. In het kader van deze regeling ontvangt het Zeeuws Museum ca. € 50.000 als tegemoetkoming voor de geleden coronaschade in deze periode.

BIJDRAGE KICKSTART CULTUURFONDS VOOR *re_USED re_SATIN*

Van het Kickstart Cultuurfonds ontvangt het museum een bijdrage van ca. €23.000 voor de tentoonstelling *re_USED re_SATIN*. De bijdrage wordt besteed aan extra kosten die gemaakt worden om de tentoonstelling en de publieksontvangst aan te passen aan het protocol voor een verantwoorde opening van musea van de Nederlandse Museumvereniging en de bezoeker desondanks een veilige en volwaardige museumervaring aan te kunnen bieden. In de smalle gangen en kleine ruimtes van de middeleeuwse abdij waarin het museum is gehuisvest is dat een grote uitdaging.

CORONA BIJDRAGE OCenW

In 2021 heeft het museum een bijdrage uit de Regeling aanvullende ondersteuning culturele en creatieve sector COVID-19 (RAOCCC) ontvangen. Deze bijdrage is ingezet om de robotrondleidingen mede mogelijk te maken ten tijde van de gedwongen sluitingen.

Inspireren en Verwonderen

Het Zeeuws Museum inspireert en verwondert het publiek met een verrassend en onverwacht beeld van het Zeeuwse verleden én het Zeeland van nu en de toekomst. Het museum positioneert het Zeeuws cultureel erfgoed in de wereld. Het Zeeuws Museum bedient een breed publiek van inwoners en (buitenlandse) bezoekers van Zeeland. Binnen dat totale publiek wordt extra aandacht geschonken aan twee doelgroepen: jongeren en senioren. Een bezoek aan het Zeeuws Museum is voor zowel de inwoners als de bezoekers van Zeeland een bijzondere ervaring en biedt hen (een moment van) ontspanning en reflectie. Het Zeeuws Museum inspireert bezoekers en prikkelt hun verbeeldingskracht. De verhalen bij de objecten inspireren tot nieuwe inzichten en creativiteit.

Door de corona pandemie is het museum beperkt toegankelijk geweest voor bezoekers. Tijdens de (periodieke) openstellingen zijn in 2021 naast de (semi)permanente opstellingen de volgende presentaties te bezoeken, bekijken en ervaren.

MANNENPAK

29 juni 2019 t/m 7 november 2021

Broek, vest en jas: al jaren vormen ze een drie-eenheid voor elke man. Voor de Zeeuwse man uit de twintigste eeuw is dat niet anders. In deze tijd heeft elk dorp in Zeeland zijn eigen boerenkleermaker. Hij kent de mannen en hun lijven. Hij maakt pakken op bestelling en rondt zijn werk af met zijn kenmerkende signatuur in de vorm van een uniek stiksel. Een Zeeuws mannenpak is van stoere stevige stof; zo zwart en grijs als de Zeeuwse klei, sterk en ruig voor het zware werk, sober voor de zondag en flamboyant voor een feestje, compleet met 'bling-bling'.

In de presentatie *Mannenpak* vertelt het pak het verhaal van zijn eigenaar. Ondanks de bijna identieke vorm tonen de pakken een landschap aan verschillen. Door dragen, werken, verslijten en verstellen zijn de sporen van het gebruik te herleiden. Wie is die man die in dit pak woont? Zijn pak verradt zijn functie binnen de gemeenschap, zijn geloof en zijn werk. De constructie en juist ook de deconstructie geven het pak een eigen gezicht.

Vanaf het jaar 2000 is er geen oorspronkelijke drager meer. Met uitzondering van liefhebbers van het oude Zeeland verdwijnt het traditionele Zeeuwse mannenpak uit het straatbeeld.

MESHEFTEN - FRANS DINGEMANSE

28 oktober 2020 t/m 7 november 2021

De tentoonstelling *Mannenpak* wordt uitgebreid met een ruime collectie boerenzakmessen, of paeremessen zoals de Zeeuwen ze noemen, uit de verzameling van de Zeeuwse beeldend kunstenaar Frans Dingemanse (1944). Naast het verzamelen, onderzoeken en tekenen van Zeeuwse mesheften, snijdt hij ze zelf ook, geheel in lijn met de Zeeuwse traditie. Het zijn werkelijk sculpturale wonderstukjes! Waar de paeremessen vooral de noeste arbeid op het land, dierenfiguren, jachtaferelen of het religieus leven tonen, snijdt Frans Dingemanse met een knipoog een persoonlijk mes voor zijn opdrachtgevers. Zijn tekeningen met ontwerpen voor de messen zijn ook te zien.

Van oudsher draagt een in Zeeuwse streekdracht geklede man in de lange smalle zak van zijn kleibroek een boerenzakmes, dat net boven de leren schede uitsteekt. Het mes wordt voor van alles gebruikt: om een appeltje te schillen, om de zwarte nagelranden schoon te schrapen en om bij onraad de hengsels van de paarden los te snijden. Het mesheft is niet alleen een persoonlijk pronkstuk maar toont tevens het leven en de zielenroerselen van de Zeeuw in zijn omgeving. Het met snijwerk versierde houten heft wordt in Zeeland vanaf de jaren twintig van de negentiende eeuw in opdracht gemaakt.

H.E.L. - JAN DE PRENTENKNIPPER

27 september 2020 t/m 5 september 2021

Volkskunstenaar Jan Huijszoon, alias Jan de Prentenknipper (1798 - 1870) geeft op geheel eigen wijze vorm aan de wereld om hem heen. Hij trekt, soms samen met zijn gezin, van plaats naar plaats op zoek naar werk. Om het magere inkomen aan te vullen verkoopt hij zelfgemaakte bijbelprentjes. Zo nu en dan vindt hij onderdak bij een boer. In ruil voor een slaapplek maakt hij dan een prent van de boerderij en het werk op het land. Jan zwerft o.a. over de eilanden Zuid-Beveland en Walcheren, door Zeeuws-Vlaanderen en Tholen. H.E.L. is één van de

afkortingen die Jan de Prentenknipper gebruikt in zijn werk dat vol met Bijbelse verwijzingen zit. Hier staat het echter voor Hoop en Liefde, twee thema's die centraal staan in het leven van de Zeeuwse prentenmaker dat bepaald niet makkelijk was.

Knippen is overigens niet het juiste woord voor wat hij doet: Jan de Prentenknipper snijdt en beitelt de voorstellingen uit papier. Vervolgens plakt hij ze op een stevig stuk papier en beschildert ze met waterverf en soms ook met handgeschreven teksten. Zijn werk maakt deel uit van museale collecties maar bijzonder is vooral dat er nog veel prenten in particulier bezit zijn. Door deze samen te brengen wordt niet alleen de unieke artistieke kwaliteit van het werk duidelijk, maar krijgen we ook inzicht in de negentiende-eeuwse belevingswereld in Zeeland. In de vormgeving van de tentoonstelling is een belangrijke rol weggelegd voor hedendaags Illustrator Masha Krasnova-Shabaeva. Zij geeft, in opdracht van het Zeeuws Museum, op haar typerende wijze vorm aan het bewogen leven van Jan de Prentenknipper.

VANUIT DE DIEPTE

25 september 2021 t/m 8 januari 2023

Ervaringen delen in een pandemie

In de afgelopen jaren hebben we allemaal ervaren hoe het is om afgezonderd te leven van tenminste een deel van onze dierbaren. Wat heeft die onvrijwillige isolatie ons over onszelf geleerd? Zijn onze relaties erdoor veranderd?

Vanaf 2021 zoekt het Zeeuws Museum naar manieren om eenzaamheid aan te pakken. Een manier is om het onderwerp bespreekbaar te maken en het taboe dat op eenzaamheid rust te doorbreken. In dit eerste project van het vierjarige programma *eenZM* kijken we naar kunstwerken die door de coronapandemie nieuwe betekenis hebben gekregen. De kunstwerken zelf zijn niet veranderd. Door onze ervaringen van het afgelopen coronajaar zijn we er wel anders naar gaan kijken.

Bij deze kunstwerken voeren we gesprekken over je alleen voelen en over het belang van sociale contacten voor onze gezondheid. Delen van die gesprekken zijn terug te horen in deze tentoonstelling. Het eerste werk waar we op reflecteren is het videowerk *De Profundis* (2014, collectie Zeeuws Museum) van Koen Hauser en Maarten Spruyt. Zij maakten dit werk zeven jaar geleden voor de tentoonstelling *Tasten in het Duister*. Hoe kijken we nu naar dit beeld? Voor aanmelding van de gesprekken is het emailadres eenZM@zeeuwmuseum.nl aangemaakt.

DICHTERBIJ JAN HEYSE

25 september 2021 t/m 6 juni 2022

Een zoektocht naar perfectie

De Zeeuwse kunstenaar Jan Heyse (1882 -1954) maakt hele verfijnde, gedetailleerde portretten en landschappen, prettig om naar te kijken en geliefd bij velen. Hoogste tijd om een tentoonstelling te wijden aan deze perfectionist. Mede dankzij een grote bruikleen van de familie Heijse (Jan Heyse heeft zelf de ij in een y veranderd) is er in deze presentatie een breed aanbod van werken en werkschetsen te zien. Juist die laatsten geven een feilloos inzicht in zijn manier van werken.

Heyse, geboren in Zierikzee, wordt opgeleid aan de Rijksacademie in Amsterdam. Na dit grootstedelijke avontuur lokt Zeeland toch weer en keert hij terug naar zijn geboortegrond. Hij vestigt zich in Veere. Gewapend met schetsboek en potlood fietst hij door de omgeving en legt hij vast wat hij ziet. Van historische gebouwen tot dieren en mensen. Zijn familieleden staan regelmatig model, neefjes en nichtjes, vrouw en kinderen maar ook de huishoudster. Jong vrouwelijk schoon heeft zijn voorkeur. Voor vele kunstenaars een voor de hand liggend onderwerp, maar het zegt ook iets over zijn hang naar perfectie en liefde voor strakke lijnen. Daarbij valt hij niet onder een bepaalde kunststroming; hij kiest zijn eigen weg en probeert de meest uiteenlopende technieken die hij allemaal feilloos beheerst. Door decoratieve elementen toe te voegen, vaak in de vorm van door hem zelf uitgekozen stoffen, creëert hij eigen composities. Dezelfde thema's voert hij iedere keer net een beetje anders uit, nog verfijnder en beter uitgewerkt.

Best bijzonder is eigenlijk dat Heyse niet voor het bruisende stadsleven heeft gekozen maar voor zijn geboorteprovincie. Daar was hij in die tijd bepaald niet alleen in. Vanaf het eind van de negentiende eeuw is vooral de kust van Walcheren steeds meer in trek onder de elite, zowel uit

Nederland als van buiten de grenzen. Ook onder kunstenaars, waaronder Jan Toorop, krijgt Walcheren een sterke aantrekkingskracht. Legendarisch zijn de jaarlijkse verkoopexposities in een tentoonstellingsgebouw bij het Badpaviljoen in Domburg waar vrijwel alle op Walcheren werkende kunstenaars inclusief Jan Heyse vertegenwoordigd zijn.

RE_USED RE_SATIN

26 november 2021 t/m 11 september 2022

In een breed samenwerkingsverband met een indrukwekkend aantal wetenschappers, textiel- en modeontwerpers zoals Remi Veldhoven en Sjaak Hullekes, onderzoekt het Zeeuws Museum de herkomst én toekomst van achttiende- en negentiende-eeuws gebrocheerde damast uit eigen en andere collecties. Het textiel is vol toewijding in Norwich (GB) geweven en daarna door onder meer de Zeeuwse man met liefde gedragen. De research naar stalenboeken, origineel textiel en kleuranalyses van garens is een 'work in progress', dat leidt tot een nieuw hedendaags textielontwerp én een tentoonstelling.

Zo'n vier jaar geleden start het onderzoek, vanuit pure nieuwsgierigheid, naar de oorsprong van een aantal damasten hemdrokken uit de collectie van het Zeeuws Museum. Wat is de connectie met het Britse Norwich en hoe kan het dat de stof zo goed geconserveerd en kleurrijk is gebleven? Er blijkt zoveel te ontdekken over de bloemsoorten, de kleurstof en de bescherm laag die het zo'n typerende glans geeft. Textielonderzoeker en -ontwerper Remi Veldhoven, vanaf het begin aan boord, onderzoekt mee en ontwerpt met alle nieuwe kennis een hedendaags damast. Modeontwerper Sjaak Hullekes, oorspronkelijk afkomstig uit het Zeeuwse Zierikzee, maakt van het nieuwe damast een geheel nieuw jasje. Om het verhaal compleet te maken, haakt digitaal modeontwerper Amber Jae Slooten van the Fabricant aan voor het campagnebeeld; een NFT ofwel een non-fungible token of uniek token, geïnspireerd op het oude hemdrok.

Voor *re_USED re_SATIN* heeft het Zeeuws Museum intensief samengewerkt met Remi Veldhoven, Hul le Kes, EE Exclusives-Van Engelen & Evers, Wolkat, Michael Nix, Art Proaño Gaibor (Rijks erfgoedlaboratorium), Loret Karman (De Amsterdamse Steek), Betty Stickers en het Zeeuws Archief.

RE_USED RE_SATIN RE_COLOUR

Dutch Design Week 16 t/m 24 oktober 2021

Voor de zevende keer op rij is het Zeeuws Museum vertegenwoordigd op de Dutch Design Week in Eindhoven. We zoomen verder in op de tentoonstelling *re_USED re_SATIN* die op 26 november 2021 opent in het Zeeuws Museum. In een breed samenwerkingsverband met een indrukwekkend aantal wetenschappers en vormgevers, onderzoekt het Zeeuws Museum hierin de herkomst én toekomst van achttiende- en negentiende-eeuws gebrocheerde damast uit eigen en andere collecties. Het textiel is vol toewijding in Norwich (GB) geweven, daarna door onder meer de Zeeuwse man met liefde gedragen. De centrale vraag die op de Dutch Design Week gesteld wordt, betreft de diversiteit aan kleur: Welke verf- en beitsstoffen en nabehandelingen liggen ten grondslag aan dit glanzende, kleurrijke damast? Is groen wel groen of toch ooit blauw? Voor welke keuzes staan we als stof en jas opnieuw geproduceerd worden?

Remi Veldhoven, Hul le Kes, EE Exclusives-Van Engelen & Evers, Wolkat, Michael Nix, Art Proaño Gaibor (Rijks erfgoedlaboratorium), Loret Karman (De Amsterdamse Steek), Betty Stickers en het Zeeuws Archief tonen hun bevindingen en bedenkingen.

Bewaren en Verzamelen

Algemeen

Het Zeeuws Museum bewaart en verzamelt Zeeuws cultureel erfgoed voor toekomstige generaties. De collectie wordt door het museum gebruikt als basismateriaal om te Inspireren & Verwonderen en te Leren & Verbinden.

Om dit mogelijk te maken wordt doorlopend aan de collectie gewerkt om deze in een goede conditie te behouden of om deze te laten behandelen om in een museale presentatie op te nemen, in het Zeeuws Museum of elders. Daarnaast valt er nog altijd veel te ontdekken. Zo geven deskundigen die de collectie raadplegen in het kader van hun eigen onderzoek vaak verrassende invalshoeken op objecten. Ook laat het museum zelf onderzoek aan de collectie uitvoeren, bijvoorbeeld in het kader van de tentoonstelling *re_USED re_SATIN*. Hiervoor is het textiel van een aantal hemdrokken aan onder meer nader materiaal technisch onderzoek onderworpen. Daarnaast is het onderzoek naar het Zeeuws zilver door een junior conservator dit jaar voortgezet. In 2021 is het collectiewaarderingstraject, waarmee een aantal medewerkers bezig zijn geweest, afgerond.

De collectie is niet statisch maar voortdurend in beweging, bijvoorbeeld door schenkingen of aankopen. Soms gaat het om tijdelijke aanvullingen in verband met een tentoonstelling, waarvoor het Zeeuws Museum van andere instellingen of particulieren bruiklenen mag ontvangen. Uit de eigen collectie gaan ook regelmatig objecten op reis. Op deze wijze kan elders eveneens genoten worden van het erfgoed van Zeeland.

Behoud en Beheer

Een wisseling van vijf tentoonstellingen zorgt voor veel werk aan de collectie zowel voorafgaand als na afloop van elke (nieuwe) tentoonstelling. Zowel het fysiek als inhoudelijk vooronderzoek vergt veel tijd, aandacht en nauwkeurigheid van interne en externe partijen. Een depot en de inpandige ateliers zijn, ondanks de ook in 2021 geldende coronamaatregelen, de uitgelezen plekken om met collectie aan de slag te gaan. Het samen hanteren van collectie, het binnenhalen van transporten en het begeleiden van restauratoren en onderzoekers vergt van de collectiemedewerkers onder alle geldende coronamaatregelen onderling meer veerkracht en opmerkzaamheid dan voorheen. Gelukkig hebben wij voor uitvallende collega's hulp gekregen van Nanda Runge en Hein Verwer.

In het begin van het jaar wordt een nieuwe koelmachine geplaatst op het dak van het depot. Deze is onmisbaar voor het op peil houden van het fysieke klimaat binnen. In de depots en ateliers wordt door interne en externe medewerkers hard gewerkt aan de voorbereidingen voor de diverse presentaties dit jaar: de interventie in *Mannenpak* met de mesheften van Frans Dingemanse, de tentoonstelling *Dichterbij Jan Heyse* met tekeningen en schilderijen en de bouwwerkzaamheden voor *Vanuit de diepte* en de stand tijdens de Dutch Design Week, en alle textiel-modelleringen in verband met passende body's voor de hemdrokken voor *re_USED re_SATIN* aan het einde van het jaar.

Tussen deze bedrijvigheid door vinden collectieconservering- en restauratiewerkzaamheden, standplaatscontroles en collectiefotografie plaats. Een bijzondere fotografieopdracht is het vastleggen van altaar- en votiefstenen en fragmenten van de godin Nehalennia in opdracht van het Zeeuws Genootschap door fotografen Pim Top, Anda van Riet en Mieke Wijnen. Een fysiek zware klus van niet echt handzame collectiestukken. Deze foto's worden gebruikt voor de website van het Zeeuws Genootschap en uiteraard ook de database van het Zeeuws Museum. Van oktober tot december wordt het team collectie ondersteund door stagiair Femke Stander, masterstudent conservatie-restauratie aan de Universiteit van Antwerpen. Naast een opdracht op conserveringsgebied is haar prangende vraag: hoe werkt een museum eigenlijk? Hoe maak je een tentoonstelling en wat komt daar allemaal bij kijken? Ze valt met de neus in de boter! Voor een goed lopende communicatie over het gebruik en beheer van de Provinciale Kunstcollectie Zeeland en andere provinciale bruiklenen is een beheercommissie aangesteld.

Conservering en restauraties

In 2021 zijn navolgende restauratie- en conserveringswerkzaamheden afgerond (door):

Barbara Susijn Restauratieatelier:

- Twee vroeg zeventiende-eeuwse grisaille panelen in olieverf, toegeschreven aan Adriaen van de Venne, collectie Zeeuws Genootschap;
- Portret Martinus Holtzhey, muntmeester van Zeeland, collectie Zeeuws genootschap.

Atelier Inside Out Animals:

- Twee reuze zeeschildpadden uit de natuurhistorische collectie van het Zeeuws Genootschap. Eén hiervan is te zien in de tentoonstelling *Wonderlijke Voyage – Van Gent naar Oost-Indië* in de Historische Huizen Gent.

Boekrestauratie De Valk:

- Aquarel van Joris Hoefnagel, stilleven met bloemen en insecten, 1589, collectie Zeeuws Museum;
- Zeeuwse huwelijkskast met uitvouwbare felicitatiekaarten, circa 1900, collectie Zeeuws Museum;
- Diverse prenten van Jan de Prentenknipper.

Iris Mahu Metaalrestauratie:

- Conservering van metalen onderdelen van (niet giftige) pijlen en speren uit de collectie etnografie.

Stefan Schelling Meubelrestauratie:

- Restauratie van houten Art Deco-sierlijst rondom tekening van schrijver P.C. Boutens;
- Conserveren van twee wapenrekken, collectie Zeeuws Genootschap.

Onderzoek

In 2021 hebben verschillende onderzoekers het depot bezocht om collectiestukken nader te bestuderen. Conservatoren Norbert Middelkoop, Amsterdam Museum, en Leonore van Sloten, Museum het Rembrandthuis, hebben het portret van Gerrit Schaap door Isaac Mijntens bestudeerd. Lieke van Rooij, masterstudent kunstgeschiedenis aan de Rijksuniversiteit Groningen, heeft een achttiende-eeuwse lappendeken onderzocht. Ter voorbereiding op de tentoonstelling *Small Wares* in de Vleeshal hebben Katie Schwab en Clare Molloy merk- en stoplappen bekeken.

Textielontwerper Eline Groeneweg-Bhatt van Studio Bhatt heeft de collectie sitsen kledingstukken ten behoeve van ambachtslieden in India en als inspiratie voor nieuw werk onder de loep genomen. Ten behoeve van de Fossielen Atlas II heeft Dick Hoeksema de schelpencollectie bestudeerd. Postdoctoraal onderzoeker Youri van den Hurk, Norwegian University of Science & Technology, heeft de collectie walvisbotten van het KZGW bestudeerd. Vincent Koevoets, student fotografie aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten (KASK) te Gent, bezocht het depot in verband met onderzoek naar fossielen van omgeving Kerncentrale Borssele en het nabijgelegen strand de Kaloot. Guus Besuijen, Gemeente Schouwen-Duiveland, heeft archeologisch metalen objecten onderzocht. Ten behoeve van een publicatie heeft Ilya Mostert, Relatiebeheerder Cultuurhistorie Schouwen-Duiveland bij het Zeeuws Archief, enkele munten vastgelegd.

In het kader van het project Specialistische kennisborging in samenwerking met Vriens Archeo kon, nadat Lucinda Timmermans per 1 mei 2021 een betrekking als conservator bij het Zilvermuseum in Schoonhoven had aangenomen, Iris Mahu voor zes maanden worden aangesteld als junior conservator zilver. Zij heeft zich met name beziggehouden met het inventariseren en vastleggen van de zilvermerken op door Zeeuwse zilvermeden gemaakte objecten. Naast onderzoek in huis is ook op andere locaties collectie van het Zeeuws Museum onderzocht.

Onderzoek door Erfgoedlaboratorium

Ten behoeve van de tentoonstelling *re_USED re_SATIN* onderzoekt het laboratorium van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed de gebruikte verfstoffen en de glanslaag op achttiende-eeuwse hemdrokken. Met een multispectrale camera wordt gekeken naar de weefselstructuur en garendikte van twee hemdrokken uit de museumcollectie. Ook de verschillende kleuren en

de afwerkingslaag worden in kaart gebracht door middel van een spectrometer (ASAP-HRMS). Met minuscule monsters van de oppervlakte wordt de samenstelling van de glanzende laag vastgelegd. Van de gekleurde woldraden zijn monsters onderzocht met twee verschillende technieken. De eerste techniek gebruikt röntgenstraling om metaalzoutbeitsen te identificeren. De tweede techniek splitst verschillende elementen van de aanwezige kleurstoffen door middel van een vloeistof.

De finishlaag of afwerkingslaag die het oppervlak van de hemdrokken zijn glans geeft, blijkt grotendeels te bestaan uit bijenwas, sandarak (een soort hars), Arabische gom en tragacanthgom. Ook zijn carnaubawas, paraffine en lanosteryl (een bestanddeel van wolvet) gevonden op de oppervlakte. Deze stoffen zijn niet gevonden tussen de naden van de hemdrokken. Dit betekent dat er (vermoedelijk) na 1830 een nieuwe finishlaag is aangebracht op de hemdrokken. De vervormde wolvezels laten zien dat de afwerking heeft plaatsgevonden met een verwarmde pers.

In de twee onderzochte hemdrokken zijn de nu 'groene' kleuren oorspronkelijk met indigokarmijn geverfd. Deze blauwe kleurstof wordt door zuurstof aangetast en na verloop van tijd oxideert ze naar groen. Ook de donkere achtergrond is oorspronkelijk paars/violet door het gebruik van de indigokarmijn. In de 'blauwe' hemdrok zijn deze kleurstoffen ook gevonden; deze ziet er nog wel blauw uit. Het is aannemelijk dat de twee hemdrokken een ander uiterlijk hebben omdat ze in een andere periode zijn gemaakt. De blauwe hemdrok mogelijk rond 1794 en de, meer verkleurde 'groene' hemdrok rond 1775.

Onderzoek honorair conservatoren

De beperkte toegankelijkheid van het museum dit jaar heeft ook dit jaar gezorgd dat conservatoren van het Zeeuw Genootschap minder tijd in museum en depot konden besteden. Gelukkig konden de conservatoren thuis het nodige werk verrichten, zoals onderzoek in online archieven en het werken aan publicaties. Hieronder volgt een beknopt overzicht van de werkzaamheden van de diverse conservatoren van het Koninklijk Zeeuws Genootschap der Wetenschappen.

Freddy van Nieulande en Herman Nijhuis hebben intensief gewerkt aan de verdere verwerking in de reeds aanwezige collectie van de collectie schelpen en non-mollusken van Freddy van Nieulande. Bovendien is uitvoerig onderzoek verricht naar Zeeuwse fossiele schelpen, mede met het oog op een aanstaande uitgave van een tweede deel van de 'Fossiele schelpen van de Nederlandse kust' uitgegeven door Naturalis. Nijhuis bestudeerde ook de tropische collectie van Y. Keijzer (1824-1896).

Jan Piet Bekker controleerde de determinatie van de zoogdieren op sterk water en de opgezette zoogdieren. De determinatie van skeletdelen van fossiele landzoogdieren vordert slechts langzaam. Er resten nog enige duizenden voorwerpen.

Hester Loeff continueerde haar studie naar de herkomst van de menschedels in de collectie, voornamelijk afkomstig uit opgravingen in verdrinken gebieden in Zeeland. Veel schedels, destijds beschreven door Dr. J.C. de Man, zijn tijdens de Tweede Wereldoorlog verloren gegaan. Ook blijkt De Man schedels aan andere instellingen te hebben geschonken, waar ze grotendeels onopgemerkt bleven.

Mark Bosselaers registreerde diverse fossielen, opgevist tijdens de jaarlijkse bottentochten op de Westerschelde in 1999 en 2007. Ook bestudeerde hij de fossiele restanten van maanvissen (Mola mola) in de collectie.

Gerard Heerebout heeft enkele artikelen gepubliceerd die verband houden met voorwerpen in de collecties in het museum.

De collectie Nehalenniasen is opnieuw gefotografeerd. Voor het eerst gebeurde dit met schaal aanduidingen en met de (brok)stukken in de juiste verhouding tot elkaar. Dit maakt duidelijk dat bepaalde stukken in tegenstelling tot wat lang gedacht is, niet bij elkaar horen. Verder nauwkeurig onderzoek naar de Domburgse Nehalenniasen door geoloog Roland Dreesen staat op de kalender voor komend jaar.

Met tussenpozen is gewerkt aan de inventarisatie en standplaatsregistratie van de mineralencollectie.

Ook de inventarisatie en registratie van de collectie munten en penningen heeft vooruitgang geboekt. Inmiddels zijn van de munten de delen Koninkrijk en Republiek volledig afgerond. Het deel Middeleeuwen heeft een eerste inventarisatieronde doorstaan. Bij de penningen is veel tijd besteed aan het opnieuw fotograferen en beschrijven van de rekenpenningen. De veelal allegorische afbeeldingen zijn geduid met behulp van recent beschikbaar gekomen literatuur. De collectie penningen is uitgebreid met elf aanwinsten.

Het niet kunnen bezoeken van museum en/of depot heeft ook geleid tot verder onderzoek naar bewaarde informatie in de eigen genootschapsarchieven. Dit langdurig project levert veel gegevens op over de herkomst van collectie. Een mooi voorbeeld is een groep modellen uit Nederlands-Indië, die nu gekoppeld kunnen worden aan archiefstukken. Deze modellen blijken door een lokale houtbewerker te zijn gemaakt in opdracht van jhr. D.W.J.C. van Lijnden rond 1842/43. Deze stuurde ze vervolgens naar zijn zus in Nederland om haar zo een beeld te geven van zijn leven in de Oost. Daarna dienden ze als speelgoed voor de kinderen. In 1926 werd de collectie aan het Zeeuws Genootschap geschonken. Dit jaar is de collectie Kunst en kunstnijverheid uitgebreid met een zilveren tabaksdoos met kloksluiting.

Meerdere publicaties over collectievoorwerpen in het Zeeuws Museum zien het licht en voorbereidingen voor nog meer publicaties zijn ongehinderd voortgezet. Deze vormen een waardevolle factor in het verbinden van publiek met erfgoed, aangezien de natuurhistorische collecties voor het grote publiek voornamelijk toegankelijk zijn via de website van het museum.

Bijzondere aankoop

Vanwege genereuze bijdragen van de Vereniging Rembrandt (mede dankzij haar Dorodarte Kunst Fonds), de Stichting Vrienden van het Zeeuws Museum en de VriendenLoterij heeft het Zeeuws Museum dit jaar een stilleven van Christoffel van den Berghe (Sint-Maartensdijk ca. 1590 – Middelburg na 1628) kunnen aankopen, namelijk:

Christoffel van den Berghe, Stilleven met dode vogels, een façon-de-Venise wijnglas, een roemer, twee opgestapelde klappmutsen en een Wanli vaas, 1620-1630 (olieverf op paneel)

Dit bijzondere schilderij is met veel oog voor detail geschilderd. Het laat een verscheidenheid aan dode vogeltjes zien met daarnaast geïmporteerd glaswerk en kraakporselein. Diverse van de afgebeelde vogels worden in de zeventiende eeuw veelal in oktober met netten of strikken gevangen om vervolgens als zang- of lokvogels in kooitjes gehouden te worden of te eindigen als ingrediënt voor bijvoorbeeld pasteien.

Het stilleven is in de eerste plaats een belangrijke aanvulling op de collectie schilderkunst van het Zeeuws Museum met betrekking tot de bloeiperiode van kunst en cultuur in het zeventiende-eeuwse Zeeland. Daarnaast is het als stilleven een waardevolle toevoeging aan de nu nog beperkt aanwezige vertegenwoordigers van deze voor Middelburg en Zeeland belangrijke thematiek. Bovendien heeft de voorstelling relaties met de veelzijdige collectie van het museum, die zowel een deelcollectie porselein als een natuurhistorische deelcollectie omvat. Dit maakt het werk breed inzetbaar binnen de presentatie.

Schenken

De collectie van het Zeeuws Museum is ook uitgebreid met verschillende schenkingen van particulieren en instellingen. Zo werd in de afstotingsdatabase een werk gesignaleerd door kunstenaar Marinus Boezem dat een interessante aanvulling vormt op de museumcollectie. De afstotingsdatabase geeft een overzicht aan overvloedige of niet meer passende objecten waarvoor musea en gelieerde instellingen een andere bestemming zoeken. De betreffende zeefdruk door Boezem getiteld 'Etude Gothique IV' werd naar aanleiding van ons verzoek door de ING Bank aan het Zeeuws Museum geschonken.

Bruiklenen

Collectie van het Zeeuws Museum is op verschillende plaatsen te zien, onder meer in de tentoonstellingen *Slavernij* in het Rijksmuseum, *Remy Jungerman: Behind the Forest* in het Stedelijk Museum in Amsterdam, *Wonderlijke Voyage – Van Gent naar Oost-Indië* in de Sint-Pietersabdij in Gent (B) en *Portretten door Zeeuwse meesters uit de Gouden Eeuw* in het

Stadhuismuseum Zierikzee. Naast bruiklenen voor tijdelijke tentoonstellingen zijn ook collectiestukken te zien in semipermanente presentaties in onder meer het Rijksmuseum en het Van Goghmuseum in Amsterdam, in het Zeeuws Maritiem MuZEEum en Museum het Bolwerk in IJzendijke. Buiten bruiklenen voor tentoonstellingen die in de voorgaande jaren zijn gestart, heeft het Zeeuws Museum in 2021 bruiklenen ontvangen van particulieren en instellingen zowel van binnen als van buiten Zeeland voor de tentoonstellingen *Dichterbij Jan Heyse* en *re_USED re_SATIN*.

Leren & Verbinden

Het Zeeuws Museum verbindt nieuwe generaties met het erfgoed van Zeeland. In samenwerking met verschillende sectoren van onze maatschappij, waaronder onderwijs, culturele en kunstinstituten, wetenschap, zorginstellingen en het bedrijfsleven, binnen en buiten Zeeland, onderzoekt het Zeeuws Museum wegen om deze verbinding duurzaam tot stand te brengen en te onderhouden.

2021 is het tweede jaar op rij waarin gezocht moest worden naar nieuwe manieren om dit leren en verbinden mogelijk te maken. De lockdowns, periodes van gedwongen sluiting van de museumdeuren vanwege de coronapandemie, maakten fysieke contactmomenten bijna onmogelijk. Interactie met scholen is minimaal vanwege corona en door uitval van klassen. Groepen ontvangen in het museum kan slechts zeer beperkt. Enkele sociaal-maatschappelijke programma's zoals bijvoorbeeld *Onvergetelijk Zeeuws Museum* en *Huis van Herinnering* kunnen in het museum geen doorgang vinden. De oplossing wordt gevonden in buitenactiviteiten en in nieuwe online verbindingen.

Onderwijs en Samenwerking

Musea Bekennen Kleur

In september start een pilot van het educatief programma gericht op diversiteit en inclusie, in samenwerking met *Musea Bekennen Kleur*, op Het Kompas in Oost-Souburg. Het Zeeuws Museum maakt samen met elf andere musea onderdeel uit van de eerste editie *Musea Bekennen Kleur*. Hierbij hebben deelnemende musea de handen ineen geslagen om vorm te geven aan een educatief programma rond de G8 Kindertop. Samen vinden we het belangrijk dat ook in de museale wereld wordt toegewerkt naar een inclusief beleid waarin een diversiteit aan verhalen en beelden vanuit de maatschappij terug te zien en te horen is.

In de lessenreeks wordt met 54 leerlingen uit groep 8 van het basisonderwijs ingegaan op wat culturele diversiteit is, hoe het tot uiting komt en waarom het belangrijk is hieraan aandacht te besteden. Onderdeel van het lespakket is een bijdrage door leerlingen in groep 8 op Curaçao. Het lespakket voor het Zeeuws Museum is uitgewerkt door Femke Gerestein, tevens uitvoerend museumdocent. Het pakket bestaat uit vijf lessen van 90 minuten, waaronder een museumles en een workshop door kunstenaar Monika Dahlberg uit Kattendijke.

Art Rocks

Art Rocks is een muziekcompetitie die muzikanten uitdaagt een nummer te maken, geïnspireerd op een kunstwerk of historisch object. In de online editie hiervan, die tot stand komt door Art Rocks in samenwerking met BNNVARA, is in aflevering 10 het Zeeuws Museum aan de beurt. Op de vraag 'Hoe klinkt een kunstwerk?' zijn er zes acts die in wedstrijdvorm live hun nummer presenteren voor het gekozen kunstwerk. De gekozen kunstwerken met de titels van de muziekwerken en hun uitvoerders zijn:

- *Boom in Storm* door Corijn; kunstwerk: Blauwe appelboom met golvende lijnen I van Piet Mondriaan
- *Kleuren van Eigenaardigheid* door Veerle Koens; kunstwerk: Noordzee Residence van Jaap Scheeren
- *dankbaar* door DANIEL; kunstwerk: Gebed voor de maaltijd van Jan Toorop

- *Beweeg in de tijd* door Rosann; kunstwerk: Leren mannenhemd, waarschijnlijk gedragen door Meinard Sprenger
- *Ben Ik Het Shirt Van Meinard Sprenger (En Zo Nee Wie Ben Ik Dan)* door Kelvin Klaassen, Janique van Schaijk en Nick Vermeer; kunstwerk: Leren mannenhemd, waarschijnlijk gedragen door Meinard Sprenger
- *Disconnected* door Paola Carosso & Wolkenman; kunstwerk: Blauwe appelboom met golvende lijnen I van Piet Mondriaan.

Kinderen en familie

Abdijrondleiding

De historische en monumentale omgeving waarin het Zeeuws Museum zich bevindt biedt bij uitstek de mogelijkheid om in groepsverband en op gepaste afstand kennis te maken met de meer dan duizend jaar geschiedenis van de Middelburgse Abdij. Tijdens een rondleiding wordt verhaald over de Middeleeuwse stad met de oude balans, over slavernij, Tweede Wereldoorlog, Four Freedoms Award, orgels, oude graven, kruiden en platanen, monniken, kanunniken, lekenbroeders en Maneblussers.

Online museumrondleiding met robot

Vanaf maart zorgt het Zeeuws Museum voor een wereldprimeur door als eerste museum ter wereld met de allernieuwste robot, namelijk de telepresence robot GoBe van Smartrobot Solutions, rondleidingen te verzorgen. De GoBe robot is in beleving en techniek een enorme verbetering op de Beam Pro robot die het museum eerder voor online rondleidingen gebruikte. Op deze wijze verzorgt het Zeeuws Museum gratis interactieve rondleidingen in de Nederlandse of Engelse taal, voor iedereen waar ook ter wereld! Samen met de rondleider en de GoBe robot hebben deelnemers de Wandtapijtenzaal bezocht. In totaal hebben ca. 360 mensen deelgenomen aan de verschillende robotrondleidingen in de periode januari t/m mei.

ZM Teken

In het online programma *ZM Teken* nemen kunstenaars ons mee op ontdekkingsstocht in het online collectie van het Zeeuws Museum. Dit is de inspiratiebron voor *ZM Teken*. Kunstenaars maken op basis van de collectie beeldende en creatieve opdrachten voor iedereen. Vergezeld van instructies in film en foto gaan online bezoekers van het Zeeuws Museum vervolgens zelf aan de slag. Online bezoekers kunnen het voorbeeld van de kunstenaar volgen, maar kunnen ook eigen interpretaties vorm geven. Deelnemers delen de gemaakte tekeningen, schetsen en ontwerpen met het Zeeuws Museum op Instagram #zeeuwsmuseum #tekenclub. De eerste serie opdrachten is gemaakt door kunstenaars Michiel Paalvast en Femke Gerestein en Liesbeth Labeur. Inmiddels zijn er 10 video's in de tekenclub en hopen we in 2022 liefhebbers van de tekenclub in het museum te kunnen ontvangen.

Sociaal-maatschappelijke programma's

eenZM en het goede gesprek bij Vanuit de Diepte

Met steun van het Rijk (bijdrage uit de Basis Infra Structuur) onderzoeken we gedurende vier jaar hoe we als museum kunnen bijdragen aan de bestrijding van eenzaamheid, een groot maatschappelijk probleem dat door de coronapandemie extra actueel en urgent is geworden. De bestaande programma's in de Werkplaats, *Huis van Herinnering* en *Onvergetelijk Zeeuws Museum* worden uitgebreid. Jaarlijks ontwikkelen we daarnaast één nieuw project, steeds met een andere doelgroep en met een experimentele aanpak. Het programma heeft als naam *eenZM* gekregen (spreek uit: een zet èm). Je kunt dit lezen als eenZAAM of als één ZEEUWS MUSEUM. We geven deze naam een positieve lading van eenheid en verbondenheid die geassocieerd kan worden met de landelijke campagne 'Een tegen eenzaamheid'. Het Zeeuws Museum zoekt in het vierjarige programma *eenZM* naar manieren om eenzaamheid aan te pakken. Bijvoorbeeld door het onderwerp bespreekbaar te maken en het taboe dat op eenzaamheid rust te doorbreken.

In januari 2021 zijn we begonnen om elke maandagochtend met elkaar te praten over eigen ervaringen met gevoelens van eenzaamheid. We kwamen er zo al snel achter dat we hier het afgelopen coronajaar in meer of mindere mate allemaal mee te maken hebben gehad. Deze gesprekken hebben geleid tot het idee dat de collectieve ervaringen tijdens de pandemie mogelijk kunnen helpen om het onderwerp beter bespreekbaar te maken. Als het taboe dat kennelijk rust op dit onderwerp kan worden doorbroken, zal dit mensen helpen om eerder aan de bel te trekken en in actie te komen als ze (langdurig) last hebben van eenzame gevoelens. Deze gedachte heeft zich uiteindelijk ontwikkeld tot het eerste nieuwe project in het kader van *eenZM* dat op 25 september van start is gegaan. In de tentoonstelling *Vanuit de diepte* voeren we in groepjes van zes à acht personen een goed gesprek. Dat doen we nadat we eerst samen een kunstwerk hebben bekeken dat op een bepaalde wijze gaat over je alleen of juist verbonden voelen.

We gebruiken voor deze gesprekken de socratische methode. Deze leert ons om beter te luisteren en betere vragen te stellen. De methode gaat over het onderzoeken van de waardes, aannames en denkpatronen achter je opvattingen. Door elkaar daarop te bevragen kom je tot gedeelde inzichten. In de gevoerde gesprekken valt op dat er al snel voldoende vertrouwen is om direct de diepte in te gaan. Van deelnemers krijgen we te horen dat zo'n diepgaand gesprek en je werkelijk verdiepen in hoe de ander naar iets kijkt een verademing is in deze tijden van polarisatie.

De gesprekken zijn gestart met gebruikmaking van het olievlekprincipe. Dit betekent dat de gesprekken intern zijn begonnen en dat er steeds nieuwe mensen zich hebben aangesloten. De gesprekken zijn inmiddels toegankelijk voor iedereen. Omdat we het belangrijk vinden om de gesprekken zelf te voeren zijn er intern vijf medewerkers opgeleid om de gesprekken te begeleiden. In 2022 richten we ons op voor het museum nieuwe groepen die van belang zijn binnen het vierjarige programma.

Naar aanleiding van de kunstwerken worden gesprekken gevoerd bijvoorbeeld over je alleen voelen en over het belang van sociale contacten voor onze gezondheid. Delen van deze gesprekken zijn weer terug te horen in de tentoonstelling *Vanuit de Diepte*. Het eerste werk waarop is gereflecteerd is het videowerk *De Profundis* (2014, collectie Zeeuws Museum) van Koen Hauser en Maarten Spruyt. Zij maakten dit werk zeven jaar geleden voor de tentoonstelling *Tasten in het Duister*.

Per gesprek kunnen maximaal 4 mensen deelnemen. Om meer mensen te kunnen bereiken (bijvoorbeeld doordat de afstand of hun gezondheid een belemmering vormt, of doordat we als gevolg van lockdowns het museum niet kunnen bezoeken) experimenteren we ook met online gesprekken. Hierbij vormt de brief *De Profundis* van Oscar Wilde het vertrekpunt. Wilde schreef deze brief aan zijn geliefde in de gevangenis waar hij zat omdat hij veroordeeld was voor zijn homoseksuele liefde.

Werkplaats

De werkplaats is voor reguliere bezoekers het hele jaar dicht. Gelukkig mag er een uitzondering gemaakt worden in de zomer voor twee kleine groepen van Art Community het Pennywafelhuis uit de Meanderbuurt, Middelburg Zuid. Ook al kunnen we elkaar in deze tijd niet goed ontmoeten proberen we zo de contacten warm te houden. Samen met twee vrijwilligers van de werkplaats delen we kennis over onze cultuurverschillen en -overeenkomsten en onze handvaardigheden. Op deze manier blijven we werken onder het motto van de Werkplaats: hoe kunnen we elkaar vinden en leren kennen. Deze verkenning vindt plaats in het kader van *eenZM*.

Museum Plus Bus

Stichting Museum Plus Bus is een samenwerkingsverband van verschillende Nederlandse musea. Zij richten zich hierin op groepen senioren die door hun lichamelijke conditie, geïsoleerde leefomgeving of financiële situatie niet zelfstandig op pad kunnen. De steun van de VriendenLoterij en haar deelnemers maakt het (normaal gesproken) mogelijk om ouderen een geheel verzorgd arrangement in ons museum aan te bieden.

Vanwege de hoge drempel om naar het museum te gaan voor ouderen dit jaar, heeft Museum Plus Bus het alternatief programma *Topstukken on Tour* voortgezet. Zestien replica's van meesterwerken uit zestien Nederlandse musea - waaronder Franz Melchers' Zeeuws meisje voor het stadhuis van Veere - verbleven steeds gedurende twee weken in een verzorgingshuis. In deze tentoonstellingsperiode kwam ook een museumdocent langs om een inspirerende lezing te geven over de topstukken. In totaal hebben er 108 locaties van een tentoonstelling kunnen genieten. Op deze manier hebben in 2021 ruim 10.000 senioren in verzorgingshuizen kunnen genieten van kunst en cultuur. Daarnaast werd tweemaal het magazine *Totzo!* uitgegeven. Het magazine werd bij 80.000 ouderen bezorgd.

Op de voorpagina van het voorjaarsnummer van *Totzo!* stond het Portret van Janneken de Looper (1627) dat aan Salomon Mesdach wordt toegeschreven. In het najaarsnummer van *Totzo!* stond Ferdinand Hart Nibbrig's Gezicht op Zoutelande (1911-1915).

Ouderenprogramma's

Ook in 2021 is het vrijwel onmogelijk om kwetsbare groepen, zoals de ouderen waar onze programma's *Huis van Herinnering* en *Onvergetelijk* op gericht zijn, te ontvangen. Dat betekent dat we naar alternatieven zoeken. In dit kader hebben we samen met Zeeuwse Zorgschakels een proef gedraaid om ouderen die niet meer in staat zijn om naar het museum te komen maar nog wel thuis wonen een bijzonder digitaal bezoek aan het museum af te laten leggen. Vrijwilligers en mantelzorgers gaan thuis samen met de oudere(n) online op bezoek in het museum en in gesprek met een museumdocent. De resultaten zijn dusdanig dat we in 2022 verder zullen gaan met het ontwikkelen van dit aanbod.

Al met al heeft de pandemie een behoorlijke impact op onze plannen voor *eenZM*. Enerzijds is de urgentie en noodzaak van het onderwerp eenzaamheid groter geworden, anderzijds treedt er vertraging op in de uitvoering van onze plannen. Met name het overdragen van kennis aan andere musea in onze omgeving en het door ontwikkelen van de werkwijze van de Werkplaats en *Huis van Herinnering* en *Onvergetelijk* blijken in de praktijk vrijwel onmogelijk. Vooralsnog gaan wij er van uit dat we onze doelstellingen, zoals geformuleerd in de aanvraag, zullen realiseren.

Publiek (in huis, op locatie en online)

In huis en op locatie

Het Zeeuws Museum is gehuisvest in de Abdij in het centrum van Middelburg. Dit prachtige rijksmonument is enerzijds ons grootste collectiestuk en een publiekstrekker. Tegelijkertijd is het gebouw in tijden van een pandemie een ingewikkelde locatie met kleine ruimtes, smalle gangen en een centraal trappenhuis wat een bottleneck is bij het reguleren van bezoekersstromen. Door de langdurige lockdown en het strenge coronaprotocol zijn we genoodzaakt kleine maximale aantallen bezoekers per dag te hanteren. Helaas betekent dit dat ook in 2021 de bezoekersaantallen ver achterblijven bij wat we gewend waren in de jaren voor 2020. In 2021 ontvangen we 15.207 bezoekers in het museum en 12.333 op locatie, voornamelijk bij onze presentatie op de Dutch Design Week in Eindhoven. Tijdens de lockdown in de eerste helft van 2021 hebben we vooral robotrondleidingen verzorgd waardoor een deel van ons publiek van uit huis kon genieten van onze collectie en van de interactie met de museumdocenten.

Online

Gelukkig weet ons publiek de website wel te vinden en is er zelfs een kleine stijging van het aantal bezoekers. De website ontving 97.168 bezoeken. Ook onze online kanalen doen het goed, met uitzondering van Twitter waar een kleine daling plaatsvindt. De overige kanalen (Facebook, LinkedIn, Pinterest en Instagram) laten allemaal in meer of mindere mate een groei zien.

Aantal volgers op de social media kanalen:

	2021	2020
Instagram:	3.110	2.711
Facebook:	4.615	3.979
Twitter:	11.207	11.318
LinkedIn:	1.040	824
Pinterest:	1.695	1.664

Financieel jaarverslag

Het boekjaar werd conform de begroting afgesloten met een licht positief resultaat van € 28.000. Dankzij de ontvangen steunbijdrage van de Provincie Zeeland vanwege de coronacrisis en de maatregelen die genomen zijn om kosten te besparen, is het boekjaar zonder tekort afgesloten. De liquiditeits- en vermogenspositie zijn per balansdatum gezond.

De totale kosten zijn vergelijkbaar aan die van vorig jaar. Als gevolg van de coronacrisis zijn de opbrengsten uit entreegelden nagenoeg gelijk aan die van 2020.

Per saldo werd € 67.000 onttrokken aan bestemmingsfondsen en -reserves en werd € 95.000 aan de algemene reserve toegevoegd.

De organisatie heeft een gezonde financiële basis maar blijft in hoge mate afhankelijk van subsidies en fondsbijdragen. De verwachting is dat in 2022 en waarschijnlijk ook in 2023 de begroting onder druk zal komen staan als gevolg van de nasleep van de coronacrisis.

Samenvatting van de jaarrekening 2021

	2021 werkelijk * € 1.000	2021 begroot * € 1.000	2020 werkelijk * € 1.000
Lasten:			
Personeel	1.584	1.625	1.610
Projecten	238	250	216
Huisvesting	650	680	705
Overige	468	468	429
	2.940	3.023	2.960
Baten:			
Subsidies en bijdragen	2.597	2.642	2.690
Projecten	93	99	30
Entreegelden	93	100	95
Overige	185	181	157
	2.968	3.022	2.972
Exploitatiesaldo	28	-1	12

Het financieel verslag is afgeleid van de jaarrekening 2021 met goedkeurende controleverklaring van Rijkse Accountants.

Begroting 2022

De begroting voor 2022 is als volgt: *€ 1.000

Lasten:

Personeel	1.828
Projecten	612
Huisvesting	737
Overige	<u>479</u>
	3.656

Baten:

Subsidies en bijdragen	2.769
Projecten	448
Entreegelden	259
Overige	<u>73</u>
	3.549

Saldo	107 -/-
Egalisatie subsidies	<u>28</u>
Begroot exploitatietekort	79 -/-

Risico analyse

In 2019 is een risicoanalyse opgesteld om vast te stellen of het eigen vermogen voldoende is om de risico's van de organisatie te dekken. De risicoanalyses voor veiligheid en personele zaken zijn in 2020 geactualiseerd. Door de effecten van de coronapandemie is het belang van een gezonde weerstandsreserve, ook voor non-profitorganisaties steeds groter geworden. In 2021 is vastgesteld, dat het eigen vermogen voldoende is om de financiële gevolgen van de voorziene risico's als gevolg van een pandemie te dekken.

Ten opzichte van risico's wordt een voorzichtige houding aangenomen. Risico's worden waar mogelijk gemeden en door preventieve maatregelen beperkt. Daar waar bij het cultureel ondernemerschap behorende risico's worden aangegaan, wordt vooraf getoetst of de omvang van het eigen vermogen afdoende is ter dekking van deze risico's. Aan risico's waar sprake kan zijn van imagoschade wordt extra aandacht besteed. In onderstaande tabel worden de risico's weergegeven die mogelijk een grote impact kunnen hebben alsmede de genomen maatregelen om de verschillende risico's te beheersen. De kans op het zich voordoen van de risico's is gebaseerd op een schatting aan de hand van ervaringen uit het verleden en bekende situaties bij andere organisaties.

Risico-categorie	Omschrijving risico	Kans x effect	Genomen maatregelen
Maatschappelijk / politiek / omgeving	Klimaatverandering: (wateroverlast en stormschade, binnenklimaat)	Hoog/ Midden	Preventie (bouwkundig en organisatorisch) en verzekering Optimaliseren klimaatbeheersing
Operationeel	Brand, inbraak en diefstal	Hoog	Preventie (bouwkundig en organisatorisch) en verzekering
	Organisatorisch: ziekteverzuim en werving	Midden	Preventieve zorg, organisatieontwikkeling, wervingsbeleid, verzuimbegeleiding verzekering
	Technisch: uitval installaties en internet, calamiteiten, gegevensverlies, hacking	Hoog	Service Level Agreement, Meerjarig onderhoudsplan, preventie (calamiteitenplan), inschakeling deskundigheid en verzekering
Financieel	Afname bezoekersaantallen (t.g.v. coronacrisis)	Hoog	Flexibele schil personele inzet. Onderhouden van nauwe contacten en goede relaties met partners, onderzoek naar alternatieve inkomstenbronnen

Vrienden van het Zeeuws Museum

Beleid

De Vrienden blijven onverminderd de missie van het Zeeuws Museum actief en financieel ondersteunen. Er vinden momenteel fundamentele veranderingen en herdefiniëringen plaats zoals beschreven in de Basis infrastructuur Subsidie (BIS) en de programmering regionale musea 2021-2024. Het bestuur van de VZM gaat mee in deze ontwikkelingen en onderzoekt op welke wijze zij zich hierbij aan kan sluiten. Het doel om de zichtbaarheid te vergroten en de communicatie naar de Vrienden toe te intensiveren heeft geleid tot een eigen huisstijl en het vier maal per jaar uitbrengen van een nieuwsbrief. Deze is met veel enthousiasme ontvangen. Dit jaar hebben de vrijwilligers van het Zeeuws Museum een uitnodiging ontvangen Vriend te worden. Naast deze actie wordt gewerkt aan een structurele aanpak om nieuwe Vrienden te werven. In 2021 is aan de Vrienden een vrijwillige bijdrage gevraagd, in plaats van de reguliere contributie. Helaas heeft deze actie in een jaar van weinig activiteiten relatief weinig respons opgeleverd.

Er is een proces in gang gezet om de productie en verspreiding van de lidmaatschapspasjes te automatiseren. De tarieven van het lidmaatschap zijn onveranderd gebleven. Op december 2021 bedroeg het totaal aantal Vrienden inclusief partners/introducés 174.

Vriendenactiviteiten

Door het wegvallen van de kunstreis naar Mechelen en de Nieuwjaarsborrel zijn we op zoek gegaan naar een activiteit om het contact met de Vrienden aan te halen en te bestendigen. De Hoekman Brothers hebben in opdracht van het bestuur een filmpje gemaakt rondom de tentoonstelling *H.E.L. - Jan de Prentenknipper*. Samen met een handleiding papierknippen die de Nederlandse Vereniging voor Papierknipkunst exclusief ontwikkelde voor de VZM hebben de Vrienden een totaalpakket ontvangen waarmee zij thuis daadwerkelijk aan de slag konden gaan. Met een bedrag van € 9.000 heeft het bestuur van de VZM een bijzondere aankoop door het Zeeuws Museum financieel ondersteund. Het gaat om een fraai werk van de Middelburgse kunstenaar Christoffel van den Berghe uit het begin van de zeventiende eeuw, omschreven als Stilleven met dode vogels (olieverf op paneel).

Bestuur

Dit jaar nemen we afscheid van drie bestuursleden in verband met de beëindiging van hun termijn en vanwege gezondheid. Besloten wordt om met een bestuur van vijf leden door te gaan en op bepaalde projecten de medewerking te vragen van Vrienden om zo de betrokkenheid te vergroten.

Het bestuur is in 2021 tien keer bijeen geweest, waarvan één bijeenkomst geheel gewijd was aan de uitwisseling van gedachten en ideeën met de Raad van Toezicht van het Zeeuws Museum. Er zijn lopende bestuurlijke contacten met het Museum Veere en het Marie Tak van Poortvliet Museum in Domburg. Het ligt in de bedoeling om deze contacten verder uit te bouwen.

Het huidige bestuur bestaat uit:

Bram de Muijnck	voorzitter
Jeannette van Honk	secretaris
Gert Smit	penningmeester
Agnes den Hartogh	lid/nieuwsbrief/communicatie

De Stichting Vrienden van het Zeeuws Museum is aangesloten bij de Nederlandse Federatie van Vrienden van Musea en valt onder de ANBI regeling.

Raad van Toezicht

Het Zeeuws Museum wordt geëxploiteerd door de Zeeuwse Museumstichting. Deze stichting wordt bestuurd door directeur/bestuurder Marjan Ruiter. De toezichthoudende taken worden vervuld door de Raad van Toezicht. Bestuur en toezicht verhouden zich zoveel mogelijk tot elkaar conform het Raad-van-Toezicht-model, zoals dat is beschreven in de Governance Code Cultuur uit 2019.

Deze Code wordt door de Raad van Toezicht als richtlijn gebruikt bij het evalueren van zijn werkzaamheden en de samenwerking tussen directeur en toezichthouder. De in de Code beschreven principes en best practices worden toegepast.

In de praktijk betekent dit dat de directeur/bestuurder verantwoordelijk is voor het reilen en zeilen van het museum. De Raad van Toezicht stelt de begroting en de jaarrekening vast en ziet toe op de wijze waarop de directeur/bestuurder gestalte geeft aan het realiseren van de doelstellingen van het museum. De directeur/bestuurder wordt benoemd door de Raad van Toezicht. Benoeming van de leden van de Raad van Toezicht vindt plaats door Gedeputeerde Staten van Zeeland, op voordracht van de zittende Raad en met inspraak van de bestuurder.

Dit jaar vergadert de Raad van Toezicht vijf keer. Bovendien heeft één klankbordsessie plaatsgevonden en zijn er meerdere informele overleggen geweest tussen de Raad en de directeur/bestuurder over uiteenlopende onderwerpen. Vanzelfsprekend is daarbij veel aandacht geweest voor de sluiting van het Zeeuws Museum vanwege de maatregelen die zijn genomen ter bestrijding van het COVID-19 virus en de gevolgen daarvan voor de museumorganisatie en haar medewerkers.

De Raad wordt door de bestuurder/directeur regelmatig geïnformeerd over de gang van zaken in het museum. De Raad bespreekt met de directie de plannen die het museum ontwikkelt op inhoudelijk en financieel gebied. Regelmatig wordt een beroep gedaan op de expertise van individuele raadsleden.

De Raad van Toezicht kent één commissie: de auditcommissie. Deze financiële commissie komt jaarlijks twee tot drie maal bijeen.

De voorzitter van de Raad van Toezicht plus een lid voeren jaarlijks een functioneringsgesprek met de directeur/bestuurder en doen, indien daartoe aanleiding is, voorstellen aan de Raad inzake de honorering van de directeur.

De Raad van Toezicht van het Zeeuws Museum bestaat uit vijf leden inclusief de voorzitter. In 2021 hebben geen wijzigingen in de samenstelling van de raad plaatsgevonden.

In november 2020 is de voorzitter van de Raad van Toezicht, Mirjam van Zuilen helaas overleden. Als Raad hebben we stilgestaan bij deze gebeurtenis die op ons allemaal heel veel indruk heeft gemaakt. Mirjam heeft zich altijd ingespannen om van de Raad een hecht team te maken en deed dat met veel energie en inzicht.

Inmiddels is een sollicitatieprocedure gestart voor haar opvolging. Dit geldt ook voor de opvolging van Bob Crezee, wiens positie, na het verstrijken van twee termijnen lidmaatschap van de Raad van Toezicht, op grond van de statuten is opengevallen.

Samenstelling Raad van Toezicht en nevenfuncties:

MEVROUW M. (MIRJAM) VAN ZUILEN

Voorzitter († november 2021)

Hoofd Marketing & Communicatie ADRZ (Admiraal De Ruyter Ziekenhuis)

Nevenfuncties:

- Voorzitter Raad van Commissarissen Rabobank Walcheren/Noord Beveland
- Lid Raad van Toezicht Kinderopvang Zeeuws Vlaanderen
- Lid Raad van Toezicht ZB| Planbureau en Bibliotheek van Zeeland
- Eigenaar Van Zuilen CoCo

DE HEER MR. A. J. (ARJEN) MEEUWSEN

Vice-voorzitter

Senior beleidsmedewerker/waarnemend afdelingshoofd Ruimtelijke en Economische

Ontwikkeling gemeente Reimerswaal

Nevenfunctie:

- Eigenaar Meeuwsen Mediation

DE HEER DRS. B. (BOB) J. CREZEE

Lid, financiële commissie

Partner Quiosq heritage projects, Leiden

Nevenfuncties:

- Lid Raad van Toezicht Stichting Hart, Haarlem
- Vicevoorzitter bestuur Zandvoorts Museum
- Voorzitter bestuur Museum Haarlem

MEVROUW DR. F. (FRANCIEN) PETIET

Lid

Senior policy advisor/project manager, University College Roosevelt

Nevenfuncties:

- Vicevoorzitter van de Raad van Toezicht Erfgoed Zeeland
- Lid van de Hurgronje-onderzoeksgroep van prof. dr. Arjan van Dixhoorn

DE HEER C.A.A.M. (KEES) VERHEIJEN

Lid, financiële commissie

Directeur dienst Financiën, Inkoop en Projecten, Scalda

Directeur/Bestuurder:

MEVROUW DRS. M.J. (MARJAN) RUITER

Nevenfuncties:

- Lid Ethische Code Commissie
- Lid bestuur Vereniging Zeeuwse Musea
- Lid jury Museumprins Prins Bernhard Cultuurfonds

Met dank aan

PROVINCIE ZEELAND

Ook in 2021 ontvangt het Zeeuws Museum genereuze financiële ondersteuning van de provincie Zeeland in de vorm van een integrale kosten subsidie. De bijdrage van de provincie vormt de financiële basis onder het museum.

GEMEENTE MIDDELBURG

Het museum ontvangt een bijdrage van de Gemeente Middelburg in de vorm van een budgetsubsidie waarbij de activiteiten van het museum bijdragen aan de thema's Gastvrije stad, Inclusieve samenleving, Ontmoeting en ruimte voor creativiteit, Bruisende binnenstad en Goed rentmeesterschap (uit het werkdocument Middelburg over 10 jaar)

BIJDRAGE VRIENDENLOTERIJ

We zijn opnieuw vijf jaar vaste partner van de VriendenLoterij (voorheen BankGiro Loterij). En daar zijn we trots op! Dankzij de bijdrage van de VriendenLoterij worden bijzondere tentoonstellingen en projecten mogelijk.

ACTIVA

BALANS NA RESULTAATBESTEMMING PER

	31 december 2021		31 december 2020	
	€	€	€	€
VASTE ACTIVA				
<u>MATERIELE VASTE ACTIVA</u>				
<u>Bedrijfsmiddelen</u>				
Inrichting en inventaris	112.178		212.573	
<u>Direct in gebruik t.b.v. doelstelling</u>				
Kunstvoorwerpen (P.M.)	p.m.		p.m.	
		112.178		212.573
<u>FINANCIËLE VASTE ACTIVA</u>				
Vermogen Heijmans Stichting, verwerkt in het kader van de doelstelling		52.350		52.381
VLOTTENDE ACTIVA				
<u>VOORRAAD WINKELARTIKELN</u>		24.507		27.164
<u>VORDERINGEN OP KORTE TERMIJN/ OVERLOPENDE ACTIVA</u>				
Debiteuren	5.593		9.362	
Te vorderen belastingdienst	72.428		91.131	
Vooruitontvangen facturen	19.718		24.944	
Nog te ontvangen bedragen	34.413		28.637	
		132.152		154.073
<u>GELDMIDDELEN</u>				
Kassen	7.062		3.599	
Banken	3.213.419		2.737.067	
		3.220.481		2.740.666
		3.541.667		3.186.858

PASSIVA

BALANS NA RESULTAATBESTEMMING PER

	31 december 2021		31 december 2020	
	€	€	€	€
<u>EIGEN VERMOGEN</u>				
<u>Besteedbaar vermogen</u>				
Algemene reserve Zeeuws Museum		1.156.683		1.062.025
<u>Vastgelegd vermogen</u>				
<i>Bestemmingsfondsen:</i>				
Fonds catalogus aankopen PKCZ	11.920		11.920	
Fonds beheer en behoud PKCZ	23.454		12.900	
Heijmans Stichting	52.350		52.383	
<i>Bestemmingsreserves:</i>				
Reserve aankopen	332.211		317.987	
Reserve activa bedrijfsvoering	0		99.393	
Reserve strategisch personeelsbeleid	132.893		132.893	
Zeeuws Museum in de school	39.398		31.898	
Reserve ontvangen legaten	25.684		25.684	
		617.911		685.060
Totaal eigen vermogen		1.774.594		1.747.084
<u>VOORZIENINGEN</u>				
Voorziening jubilea	24.105		24.054	
Voorziening persoonlijk ontwikkelbudget	75.151		77.819	
Voorziening onderhoud collecties	9.229		24.182	
Voorziening onderh.gebouwen/installaties	31.786		59.375	
		140.271		185.430
<u>SCHULDEN OP KORTE TERMIJN/ OVERLOPENDE PASSIVA</u>				
Egalisatie subsidies vaste activa	27.650		113.177	
Crediteuren	213.801		183.726	
Nog te betalen aan de Belastingdienst	48.571		46.229	
Nog te betalen bedragen overige	197.246		163.030	
Vooruit ontvangen bedragen	1.139.534		748.181	
		1.626.802		1.254.343
		3.541.667		3.186.858

ZEEUWSE MUSEUMSTICHTING
STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2021		2021		2020	
	Realisatie		Herziene begroting		Jaarrekening	
	€	€	€	€	€	€
BATEN						
Bijdragen						
Exploitatiesubsidies		2.552.554		2.595.377		2.638.272
Overige bijdragen		44.595		46.215		51.276
Entreegelden		93.010		100.400		95.254
Opbrengst projecten		92.893		99.498		29.500
Overige opbrengsten						
Overige opbrengsten		77.449		72.220		51.393
Verkopen museumwinkel		22.186		22.750		20.930
Vrijval egalisatie subsidies		85.527		85.527		85.527
TOTALE BATEN		2.968.215		3.021.987		2.972.152
LASTEN						
Personeel						
Personeelskosten		1.584.492		1.624.690		1.610.212
Kosten van activiteiten						
Projectlasten		238.221		249.660		216.308
Overige bedrijfslasten						
Huisvesting	650.030		680.500		705.437	
Afschrijvingen	109.217		111.000		123.784	
Communicatie/ educatie	159.576		160.000		133.344	
Collectiebeheer en aankoop	67.681		71.600		55.547	
Zakelijke en overige lasten	119.190		122.300		112.635	
		1.105.694		1.145.400		1.130.747
Financiële baten en lasten						
Rentebaten/ bankkosten		12.298		3.500		2.833
TOTALE LASTEN		2.940.705		3.023.250		2.960.100
EXPLOITATIESALDO		27.510		1.263-		12.052
<i>n.b saldo exclusief vrijval egalisatie subsidies</i>		58.017-		86.790-		73.475-
Bestemming exploitatiesaldo						
Mutatie algemene reserve		94.658		70.906		24.218
Toevoeging aan bestemmingsfondsen/ -reserves		42.700		31.200		21.350
Onttrekking aan bestemmingsfondsen/ -reserves		109.848-		103.369-		33.516-
		27.510		1.263-		12.052
Resultaat na bestemming		-		-		-

Winstbestemming

Het exploitatiesaldo bedraagt € 27.510 en wordt als volgt bestemd:

Toevoeging aan

a) algemene reserve

resultaat 2021	94.658
	94.658

b) bestemmingfondsen en -reserves:

Reserve Aankopen collectie	14.224
----------------------------	--------

Reserve ZM in de school	7.500
-------------------------	-------

Reserve PKCZ beheer en behoud	10.554
-------------------------------	--------

	32.278
--	--------------

Onttrekking aan

a) bestemmingfondsen- en reserves:

Reserve Heijmansstichting	-34
---------------------------	-----

Reserve activa bedrijfsvoering	-99.393
--------------------------------	---------

	-99.427
--	---------------

Totaal	<u>27.510</u>
---------------	----------------------------

Gebeurtenissen na balansdatum

Tot en met 25 januari 2022 was het museum als gevolg van de door de overheid genomen maatregelen ter bestrijding van het coronavirus volledig gesloten. Vanaf dat moment tot en met 24 februari 2022 mocht het museum weer open volgens de toen geldende maatregelen. Vanaf 25 februari 2022 is het museum weer volledig open zonder beperkende maatregelen. Bovenstaande kan mogelijk gevolgen hebben voor de prestaties die worden geleverd aan de provincie Zeeland, gemeenten, Vriendenloterij en fondsen.

ALGEMENE TOELICHTING

De activiteiten van de stichting bestaan uit het verrichten van alle handelingen met betrekking tot de exploitatie van het Zeeuws Museum.

Indien noodzakelijk voor het inzicht zijn de vergelijkende cijfers van voorgaand jaar geherrubriceerd.

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het vorige verslagjaar. De grondslagen zijn gebaseerd op de continuïteit van de stichting.

GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN VAN BEPALING VAN HET RESULTAAT

Bij het opmaken van de jaarrekening zijn de richtlijnen voor de jaarverslaglegging 640 (organisaties- zonder-winststreven) gehanteerd. Activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde tenzij een andere waarderingsgrondslag is vermeld.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd op aankoopprijs verminderd met lineair berekende afschrijvingen, gebaseerd op de verwachte economische levensduur dan wel op de lagere bedrijfswaarde.

Materiële vaste activa*Bedrijfsmiddelen:*

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op aankoopprijs verminderd met lineair berekende afschrijvingen gebaseerd op de verwachte economische levensduur dan wel op de lagere bedrijfswaarde. Bedrijfsmiddelen die in het verleden met subsidie zijn aangeschaft, zijn opgenomen onder de materiële activa.

Direct in gebruik t.b.v. de doelstelling:

De kunstvoorwerpen die in het Zeeuws Museum aanwezig zijn, worden in de jaarrekening op nihil gewaardeerd. De verzekerde waarde bedraagt € 34.254.669. Deze waarde is inclusief de waarde van de langdurige bruiklenen.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden tegen nominale waarde gewaardeerd en staan niet vrij ter beschikking van de stichting.

Voorraad winkelartikelen

De voorraden (handelsgoederen) worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of lagere netto opbrengstwaarde. Deze lagere netto opbrengstwaarde wordt bepaald door individuele beoordeling van de voorraden. De waardering van de voorraden komt tot stand op basis van 'first in first out'.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden bij de eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde en staan ter vrije beschikking van de stichting.

Bestemmingsfondsen en bestemmingsreserves.

De bestemmingsfondsen betreffen vermogen waarvan de bestemming is vastgelegd door derden. Bij bestemmingsreserves is de bestemming vastgelegd door het bestuur van de stichting en goedgekeurd door de Raad van Toezicht.

Voorzieningen

De voorziening jubileumuitkeringen wordt gewaardeerd tegen de contante waarde van de toekomstige vergoedingen in het kader van jubilea, waarbij rekening wordt gehouden met het verwachte toekomstige verloop van werknemers en de verwachte loonstijgingen.

De voorzieningen voor onderhoud gebouwen/ installaties en onderhoud collecties zijn gebaseerd op meerjarige onderhoudsplannen en gewaardeerd tegen de nominale waarde omdat het effect van de tijdswaarde niet materieel is als gevolg van de lage rentestand en de relatief korte looptijd.

De voorziening Persoonlijk Ontwikkelbudget is gebaseerd op het beschikbare budget per medewerker, na aftrek van de bestedingen en is gewaardeerd tegen de nominale waarde omdat het effect van de tijdswaarde niet materieel is als gevolg van de lage rentestand en de relatief korte looptijd. Het POB maakt onderdeel uit van de CAO.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Schulden en overlopende passiva worden opgenomen tegen de nominale waarde.

GRONDSLAGEN VOOR DE BEPALING VAN HET RESULTAAT

De baten en lasten van het boekjaar worden in de jaarrekening opgenomen, ongeacht of deze tot ontvangsten of uitgaven in het betreffende boekjaar hebben geleid.

Bijdragen en subsidies

Bijdragen en subsidies worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde uitgaven komen/ waarin de opbrengsten zijn gedeeld/ waarin het exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De algemene subsidieverordening van de provincie Zeeland (ASV 2013) en de algemene subsidieverordening Middelburg (2007) zijn van toepassing.

Opbrengsten

Opbrengsten worden opgenomen naar rato waarin de diensten en verkopen zijn verricht. Opbrengsten van activiteiten en projecten worden opgenomen naar rato van de mate waarin de activiteiten en projecten zijn verricht.

Overige bedrijfskosten

De kosten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten worden aan het verslagjaar toegerekend op basis van de werkelijke ontvangsten en uitgaven, rekening houdend met transitoria.

Pensioenen

De voor het personeel geldende pensioenregelingen worden gefinancierd door afdrachten aan de pensioenuitvoerder. De verschuldigde premie wordt als last in de staat van baten en lasten verantwoord. Als de reeds betaalde pensioenbedragen de verschuldigde premie overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als overlopend actief, voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies. Indien er, naast de verplichting voor periodieke pensioenpremies, een verplichting bestaat voor per balansdatum opgebouwde pensioenrechten (backservice verplichtingen), wordt de verplichting in de balans opgenomen tegen contante waarde. Ultimo 2021 (en 2020) waren er voor de stichting geen pensioenvorderingen en geen verplichtingen naast de betaling van de jaarlijks aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premie. De pensioenuitvoerder is het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds.

TOELICHTING BIJ DE BALANS PER 31 december 2021

ACTIVA**Materiële vaste activa**

Het verloop van de materiële vaste activa was als volgt:

Stand per 1 januari 2021	€ 212.573
Bij: investeringen 2021	€ 8.822
Af: desinvesteringen 2021 (boekwaarde)	€ 0
Af: afschrijvingen 2021	-€ 109.217
Stand per 31 december 2021	€ 112.178

De volgende afschrijvingstermijnen worden gehanteerd:

Inventaris en inrichting 5-10 jaar

Installaties 3-15 jaar

Direct in gebruik t.b.v. doelstelling**Kunstvoorwerpen**

De collecties in eigendom van het museum worden p.m. vermeld op de balans.

Financiële vaste activa

Specificatie :

Vermogen "Heijmans Stichting"

verwerkt in het kader van de doelstelling

	31-12-2021	31-12-2020
€	52.350	52.381

Het bestuur van de "Heijmans Stichting" heeft in 1980 het volgende besloten:

- de administratie van de "Heijmans Stichting" wordt ondergebracht bij de administratie van de van de Zeeuwse Museumstichting. Op de balans van de Zeeuwse Museumstichting zullen onder de activa de geldmiddelen c.q de vorderingen en onder de passiva het vermogen van de "Heijmans Stichting" worden opgenomen.
- ingevolge artikel 2a van het testament van wijlen L. Heijmans, houdende statuten van de "Heijmans Stichting" gevestigd te Middelburg, werken aan te kopen van kunstenaars welke overgaan in eigendom aan de Zeeuwse Museumstichting.
- de rente van het kapitaal van € 22.689, zijnde € 29.661 mag gebruikt worden voor de aankoop van werken van kunstenaars.

Voorraad winkelartikelen

	31-12-2021	31-12-2020
Voorraad 31 december	47.806	53.193
Af: voorziening wegens incurant	23.300-	-26.029
	€ 24.507	€ 27.164

De voorziening incurant is gemuteerd op basis van individuele beoordeling van de onder de voorraad opgenomen posten.

Vorderingen op korte termijn/ overlopende activa

Debiteuren	31-12-2021	31-12-2020
Diverse debiteuren	5.593	9.362
Totaal	€ 5.593	€ 9.362

Een voorziening voor oninbaarheid wordt niet noodzakelijk geacht.

Te vorderen omzetbelasting	31-12-2021	31-12-2020
Te vorderen	€ 72.428	€ 91.131

Vooruitontvangen facturen	31-12-2021	31-12-2020
Hosting websites en licenties	11.217	10.807
Communicatiekosten volgend jaar	3.500	8.995
Diversen	5.001	5.142
Totaal	€ 19.718	€ 24.944

Nog te ontvangen bedragen	31-12-2021	31-12-2020
Fondsenbijdragen	-	13.250
Energiebijdrage	12.782	12.525
Uitkering verzuimverzekering	16.000	-
Museumkaart/ VIP-kaart	4.802	1.698
Diversen	830	1.164
Totaal	€ 34.413	€ 28.637

Het Zeeuws Museum komt als culturele instelling in aanmerking voor teruggave van 50% van de in rekening gebrachte energiebelasting, minus de EB-heffingskorting.

De vorderingen hebben alle een looptijd korter dan een jaar.

Geldmiddelen

Banken	31-12-2021	31-12-2020
Rekening courant saldi	23.842	47.179
Deposito saldi	3.189.577	2.689.888
Totaal	€ 3.213.419	€ 2.737.067

Het saldo geldmiddelen op 31 december is hoger dan vorig jaar doordat de bijdrage van de Vriendenloterij is gereserveerd voor bestedingen in de komende jaren. Daarnaast waren de vooruit ontvangen bedragen hoger, waren niet alle facturen die betrekking hadden op 2021 op 31 december betaald en is een aantal investeringen uitgesteld naar 2022.

PASSIVA**Eigen vermogen Museum****Besteedbaar vermogen**

Saldo per 1 januari 2021	1.062.025
Toevoeging resultaat 2021 :	
Mutatie fonds activa	99.393
Resultaat 2021	4.735-

Saldo per 31 december 2021	€ 1.156.683
----------------------------	--------------------

In het vastgelegd vermogen is een fonds activa bedrijfsvoering opgenomen ter grootte van de boekwaarde van de materiële vaste activa die niet met subsidie zijn aangeschaft. De reserve activa bedrijfsvoering wordt in overleg met de accountant opgeheven en toegevoegd aan de algemene reserve.

Exploitatieresultaat 2021

Het exploitatieresultaat 2021 bedraagt

€ 27.510 en is als volgt bestemd:

Toevoeging aan algemene reserve	94.658
Toevoeging aan/ onttrekking overige bestemmingsfondsen/- reserves	
per saldo	67.148-
	€ 27.510

Vastgelegd vermogen*Bestemmingsfondsen:*

De bestemming van de bestemmingsfondsen is vastgelegd door derden.

Fonds catalogus aankopen PKCZ

Stand per 1 januari 2021	11.920
Toevoeging 2021	-
Onttrekking 2021	-
Stand per 31 december 2021	€ 11.920

In 1992 is ten behoeve van de catalogus aankopen PKCZ een fonds ingesteld. In overleg met de provincie Zeeland wordt dit fonds aangewend voor het ontsluiten van afbeeldingen van de collectie in de online database.

Fonds beheer en behoud PKCZ

Stand per 1 januari 2021	12.900
Toevoeging 2021	10.554
Onttrekking 2021	-
Stand per 31 december 2021	€ 23.454

Vanaf 2020 wordt jaarlijks een bijdrage ontvangen van de provincie in de kosten van het beheer van de provinciale kunstcollectie. Het gedeelte van de bijdrage dat in enig jaar niet wordt besteed wordt toegevoegd aan het desbetreffende bestemmingsfonds. De besteding in 2021 betreft de huur van depotruimte voor deze collectie en de beheers- en behoudskosten.

Fonds Heijmans Stichting

Stand per 1 januari 2021	52.383
Toevoeging 2021	-
Onttrekking 2021	34-
Stand per 31 december 2021	€ 52.350

Voor een nadere toelichting zie de financiële vaste activa.

Bestemmingsreserves:**Reserve aankopen**

Stand per 1 januari 2021	317.987
Toevoeging 2021	14.224
Onttrekking 2021	-
Stand per 31 december 2021	€ 332.211

De reserve aankopen is gevormd door dotatie van het jaarlijkse restant van het budget aankopen voor de collectie.

De reserve is bestemd voor aankopen die de omvang van het jaarlijks budget overschrijden. Voor de aankoop van het stilleven van Christoffel van den Berghe hebben we voor onze eigen bijdrage onttrokken uit deze reserve.

Reserve activa bedrijfsvoering

Stand per 1 januari 2021	99.393
Toevoeging 2021	0,00
Onttrekking 2021	99.393-
Stand per 31 december 2021	€ -

De reserve activa bedrijfsvoering hangt samen met de boekwaarde van materiële activa die zonder doelsubsidie zijn aangeschaft. Doordat in 2021 de investeringen die in 2007 met subsidies en bijdragen zijn gedaan vrijwel volledig zijn afgeschreven is in overleg met de accountant besloten om de daarmee samenhangende reserve activa bedrijfsvoering te laten vrijvallen. Hiermee verbetert het inzicht in de omvang van het eigen vermogen

Reserve strategisch personeelsbeleid

Stand per 1 januari 2021	132.893
Toevoeging 2021	-
Onttrekking 2021	-
	€ 132.893

Vanuit het resultaat van 2013 is een reserve gevormd voor het strategisch personeelsbeleid in de komende jaren.

Als gevolg van teruglopende subsidies en gewijzigde inzichten in de museale sector, wordt van de organisatie de komende jaren meer cultureel ondernemerschap en andere, voor de organisatie nieuwe, deskundigheden verwacht. Het resterende budget is het bestemd voor de ontwikkelingen van de organisatie op het gebied van online activiteiten.

Reserve project Zeeuws Museum in de school

Stand per 1 januari 2021	31.898
Toevoeging 2021	7.500
Onttrekking 2021	-
	€ 39.398

Vanuit het netwerk van zakelijke vrienden van het Zeeuws Museum is een reserve gevormd ten behoeve van het educatieve project Zeeuws Museum in de school.

Reserve ontvangen legaten

Stand per 1 januari 2021	25.684
Toevoeging 2021	-
Onttrekking 2021	-
	€ 25.684

De reserve is gevormd vanuit de sinds 2014 ontvangen legaten van particuliere schenkers. Het bedrag is gereserveerd voor een passende besteding in overeenstemming met de wensen van de schenkers.

Voorzieningen**Voorziening jubilea**

Stand per 1 januari 2021	24.054
Toevoeging 2021	51
Onttrekking 2021	-
Stand per 31 december 2021	€ 24.105

Deze voorziening is gevormd ter dekking van de kosten van te betalen jubileumgratificaties van medewerkers van het Zeeuws Museum in vaste loondienst en wordt jaarlijks gemuteerd n.a.v. onder andere de wijzigingen in het personeelsbestand.

Voorziening persoonlijk ontwikkelbudget

Stand per 1 januari 2021	77.819
Toevoeging 2021	-
Onttrekking 2021	2.668-
Stand per 31 december 2021	€ 75.151

Deze voorziening is gevormd ter dekking van de kosten van het persoonlijk ontwikkelbudget dat onderdeel uitmaakt van de CAO provincies. Op dit moment hebben 19 medewerkers recht op deze voorziening. Twee Medewerkers hebben het budget volledig besteed. Voor elke nieuwe medewerker wordt € 5.000 gereserveerd.

Voorziening onderhoud collecties

Stand per 1 januari 2021	24.182
Toevoeging 2021	12.500
Onttrekking 2021	27.454-
Stand per 31 december 2021	€ 9.229

Op basis van een conserveringsplan voor de komende 3 jaar is een voorziening gevormd voor de kosten restauratie en conservering. Op basis daarvan wordt jaarlijks € 12.500 toegevoegd aan de voorziening van In 2020 is een aantal balansposten die waren opgenomen onder de nog te betalen bedragen overgeheveld naar de voorziening, omdat dit het inzicht in de cijfers ten goede komt. Rekening houdend met de toekomstige dotaties in de komende vier jaar, is het saldo per 31 december toereikend om de kosten in de komende jaren te dekken.

Voorziening onderhoud gebouw en installaties

Stand per 1 januari 2021	59.375
Toevoeging 2021	92.000
Onttrekking 2021	119.589-
Stand per 31 december 2021	€ 31.786

Het meerjarig onderhoudsplan opgesteld voor de gebouwen van het Zeeuws Museum wordt jaarlijks geactualiseerd. Rekening houdend met de toekomstige dotaties in de komende vier jaar, is het saldo per 31 december toereikend om de kosten in de komende jaren te dekken te dekken.

Egalisatie subsidies vaste activa

Stand per 1 januari 2021	113.177
Toevoeging 2021	-
Onttrekking 2021	85.527-
Stand per 31 december 2021	€ 27.650

Op de balans is de boekwaarde opgenomen van de materiële vaste activa die met subsidie zijn aangeschaft. Ter grootte van dit bedrag is een egalisatierekening opgenomen.

Crediteuren	31-12-2021	31-12-2020
Diverse crediteuren	213.801	183.726
Totaal	€ 213.801	€ 183.726

Nog te betalen bedragen	31-12-2021	31-12-2020
Saldo vakantiedagen per 31 december	58.300	49.700
Belastingdienst	-	15.327
Provincie Zeeland (huur, energielasten en subsidie)	9.617	46.391
Aankoop collectie	-	16.000
Projectlasten	5.450	7.405
Accountantskosten	10.829	6.738
Terugbetaalverplichting Provincie Zeeland	42.823	-
Personeelskosten	16.692	-
Inhuur deskundigen	10.623	-
Onderhoud gebouwen (zonwering, lichtstelsel)	26.786	-
Negatieve rente banken	8.307	-
Diversen	7.820	21.469
Totaal	€ 197.246	€ 163.030

De nog te betalen bedragen hebben een looptijd van korter dan een jaar.

Vooruit ontvangen bedragen	31-12-2021	31-12-2020
Vriendenloterij	920.668	724.030
Museumkaart, voorschot ivm coronacrisis	-	16.514
Vooruitontvangen tickets	3.017	2.295
BIS	199.232	-
Provincie Zeeland films Wonderkamers	11.275	-
Diversen	5.342	5.342
Totaal	€ 1.139.534	€ 748.181

De vooruit ontvangen bedragen hebben een looptijd van korter dan een jaar.

Een deel van de bijdrage van de Vriendenloterij was bestemd voor de van de Venne tentoonstelling in 2021. Als gevolg van de corona crisis is deze tentoonstelling tot nader order uitgesteld. Het meerjarenplan voor de besteding van de bijdrage

is in overleg met de Vriendenloterij aangepast.

In 2020 is een projectplan aangeboden aan het Ministerie van OCenW in het kader van de Basis Infrastructuur – Regionale musea. In de periode 2021-2024 wordt uitvoering gegeven aan het projectvoorstel. Tussentijds is er overleg met het ministerie en de Raad voor Cultuur over voortgang en eventuele gewenste en/of noodzakelijke wijzigingen.

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Het jaarlijks bedrag van de met de provincie Zeeland aangegane huurverplichtingen van onroerend goed bedraagt in totaal circa € 300.613, inclusief € 25.853 verwarmingskosten. Voor de huurovereenkomst geldt een opzegtermijn van een jaar.

De bijdrage van de Vriendenloterij is gebaseerd op een meerjarige partnership overeenkomst, met een looptijd tot en met 2025.

De bijdrage van uit de BIS betreft een meerjarige projectsubsidie voor de periode 2021-2024

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2021	2021	2020
	Realisatie	Herziene begroting	Rekening
<u>Toelichting Baten</u>			
Bijdragen			
Exploitatiesubsidies			
Provincie Zeeland	2.352.928	2.395.751	2.438.646
Gemeente Middelburg	198.956	198.956	198.956
Overige gemeenten	670	670	670
	€ 2.552.554	€ 2.595.377	€ 2.638.272

De subsidie van de Provincie Zeeland wordt als volgt gespecificeerd:

Exploitatiesubsidie	2.081.114	2.081.114	2.062.551
Bijdrage coronamaatregelen	-	-	64.405
Beheerssubsidie PKCZ	17.000	17.000	17.000
Huur depot/ museum	297.637	297.637	294.690
Terugbetaalverplichting	42.823-		
	€ 2.352.928	€ 2.395.751	€ 2.438.646

De Provincie Zeeland heeft de subsidie geïndexeerd met 0,9 %, met uitzondering van de beheerssubsidie voor de Provinciale Kunstcollectie. De subsidie voor de huur is gelijk aan de huur die aan de provincie wordt betaald. De gemeente Middelburg heeft de subsidie in 2021 niet geïndexeerd. Van de provincie Zeeland is daarnaast een eenmalige bijdrage toegezegd voor opdrachten aan hedendaagse kunstenaars. Van deze bijdrage van € 15.030 is reeds 75% ontvangen die verantwoord is bij vooruitontvangen en gehele bijdrage zal in 2022 worden besteed met toestemming van de Provincie Zeeland.

De indexering is niet voldoende voor de dekking van de loonstijgingen in de nieuwe CAO: 50 euro stijging van de loonschalen voor alle medewerkers en per 1 juli 1,2% loonstijging. Daarnaast hebben de medewerkers een flexibiliteitsvergoeding van 750 euro ontvangen in 2021.

In de prestatie afspraken met de provincie en gemeente is rekening gehouden met de effecten van de coronacrisis, maar niet met de lockdowns. Met de provincie en gemeente is overlegd over aangepaste prestatie afspraken, deze zullen coulanace betrachten.

Vanaf 2020 is jaarlijks € 17.000 subsidie toegezegd voor de beheerskosten van de Provinciale Kunstcollectie. Indien deze subsidie niet volledig besteed wordt, wordt het restant opgenomen in een voor dit doel opgericht bestemmingsfonds.

De prestaties ten behoeve van de Provincie Zeeland konden in 2021 worden gerealiseerd met lagere kosten. Hierdoor is het maximale subsidiebedrag gedaald tot onder de in 2021 ontvangen subsidie. Conform de Algemene Subsidieverordening 2013 is daarmee in de jaarrekening rekening gehouden met een terugbetaalverplichting van € 42.823. Over de feitelijke afwikkeling daarvan zal in gesprek getreden worden met de Provincie Zeeland.

De exploitatiesubsidie en de beheerssubsidie van de provincie en de gemeente Middelburg hebben een structureel karakter.

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2021	2021	2020
	Realisatie	Herziene begroting	Rekening
Overige subsidies en bijdragen			
De overige subsidies en bijdragen zijn als volgt te specificeren:			
Vriendenloterij communicatie	-	-	37.500
Vriendenloterij aankoop collectie	4.250	4.250	-
Bijdrage Vereniging Rembrandt aankoop	17.500	17.500	-
Zakelijke sponsoring ZM zakelijk	7.500	8.500	8.500
Bijdrage Vrienden Zeeuws Museum	9.000	9.000	3.700
OCW bijdrage coronaschade	5.300	5.300	
Bijdragen PKCZ auteursrecht	-	720	1.106
Donaties en diversen	1.045	945	470
	€ 44.595	€ 46.215	€ 51.276

De bijdrage van de Vriendenloterij is gebaseerd op een meerjarige partnership overeenkomst. In 2021 is de samenwerking verlengd tot en met 2025. Zoveel mogelijk wordt de bijdrage van de Vriendenloterij ingezet voor niet structurele kosten. In 2021 is een bijdrage gedaan voor de aankoop van het schilderij van Christoffel van den Berghe.

Van de Vereniging Rembrandt is een bijdrage ad €17.500 ontvangen voor de aankoop van een schilderij van Van den Berghe. Ook van de Vrienden van het Zeeuws Museum is een bijdrage ontvangen van € 9.000. De aankoop bedroeg in totaal € 34.726,- en voor het resterende deel bestaat de dekking uit een onttrekking uit de reserve aankopen van € 3.976.

Van het ministerie van OCW is € 5.300 euro ontvangen als bijdrage in de coronaschade. De bijdrage van het Kickstart cultuurfonds is verantwoord bij de projectbaten.

Het netwerk Zeeuws Museum Zakelijk heeft 15 leden. De bijdrage is exclusief het deel dat in natura ontvangen is (€ 3.000).

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2021	2021	2020
	Realisatie	Herziene begroting	Rekening
Entreegelden			
Rondleidingen en activiteiten	1.628	1.600	4.197
Entreegelden	43.925	48.500	42.682
Entree VIP kaarten	5.129	5.300	4.526
Entree museumkaarten	42.328	45.000	43.849
	€ 93.010	€ 100.400	€ 95.254

Door de periodes waarin het museum was gesloten als gevolg van de maatregelen omtrent het coronavirus en de overige beperkingen van de 1,5 meter economie zijn de bezoekerscijfers veel lager dan andere jaren.

De bezoekerscijfers zijn ook fors lager dan voorgaande jaren doordat grote evenementen zoals openingen, N8vdN8 en de Vriendenloterijdagen ook dit jaar niet door konden gaan. Deels zijn dit gratis activiteiten die geen gevolgen hebben voor de opbrengst uit entreegelden. Hierdoor is de gemiddelde opbrengst per bezoeker hoger dan in andere jaren. In 2021 waren er 12000 bezoekers op locatie voor de DDW.

De bijdrage per museumkaartbezoeker is hoger in 2021 en 2020 doordat in verband met de coronacrisis 55% wordt uitgekeerd in plaats van de normale 50%. Daarnaast zijn tijdens de pilot *testen voor toegang* ook de no show bezoekers vergoed.

Voor de daling van inkomsten uit rondleidingen en activiteiten geldt, dat de hiermee gepaard gaande kosten niet zullen worden gemaakt, waardoor netto verlies beperkt is.

De bezoekersaantallen tot en met december waren als volgt:

Volwassenen	4.071	27%	4.700	28%	3.447	21%
Kinderen/ jongeren	1.335	9%	1.500	9%	1.393	8%
Entree korting/ acties/	470	3%	500	3%	1.425	9%
VIP-kaart	839	6%	900	5%	698	4%
Museumkaarthouders volwassenen	7.551	50%	8.100	49%	7.881	48%
Museumkaarthouders jongeren	399	3%	400	2%	484	3%
Entree gratis	542	4%	400	2%	1.117	7%
	15.207		16.500		16.445	
Op locatie (gratis)	12.333		3.500		742	
	27.540		20.000		17.187	
gemiddelde entreprijs (excl. op locatie)	6,01		5,99		5,54	
gemiddelde entreprijs VIP kaart	6,11		5,89		6,48	
gemiddelde entreprijs museumkaart	5,61		5,56		5,56	
gemiddelde entreprijs overig	6,44		6,47		5,43	

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2021	2021	2020
	Realisatie	Herziene begroting	Rekening
Opbrengst projecten			
De specificatie van de bijdragen voor projecten is als volgt:			
<i>Tentoonstellingen:</i>			
Vriendenloterij Dutch Designweek	-	-	10.000
Vriendenloterij Nooit meer werken	-	-	7.000
Kickstart cultuurfonds			12.500
Kickstart cultuurfonds Re_Used Re_Satin	22.498	22.498	-
<i>Overige projecten:</i>			
Ministerie OCW - BIS project	70.395	77.000	-
	€ 92.893	€ 99.498	€ 29.500

De bijdrage van de Vriendenloterij is reeds ontvangen. De bijdrage van het Ministerie voor het BIS project is toegezegd voor 4 jaar (tot en met 2024) voor het programma waarin het museum onderzoekt hoe musea kunnen bijdragen aan de bestrijding van eenzaamheid in de maatschappij. De ontvangen bijdrage in 2021 is € 269.627. Dit bedrag is in 2021 niet volledig besteed, o.a. doordat het project later is gestart als gevolg van de coronacrisis. Het niet bestede bedrag is als vooruitontvangen verantwoord en gereserveerd voor de komende jaren. De bijdrage van de Vriendenloterij wordt niet gebruikt doordat een deel van de kosten zijn verschoven naar 2022 en waar mogelijk is bezuinigd op de kosten.

Door het Kickstart cultuurfonds is bijna € 22.500 toegezegd als bijdrage in de extra kosten om de tentoonstelling te kunnen uitvoeren binnen het corona protocol.

Van de provincie Zeeland is een bijdrage toegezegd van € 15.030 voor het maken van een reeks van 10 korte films voor de Wonderkamers. De reeds ontvangen 75% van deze bijdrage staat geboekt bij vooruitontvangen en oplevering zal met toestemming van de Provincie Zeeland plaats vinden in 2022.

Model b: Verantwoording van projectsubsidies, doorlopend tot in het volgende verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing	Bedrag van toewijzing	Saldo 01-01-2021	Ontvangen t/m verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Totale kosten	Saldo nog te besteden ultimo verslagjaar
	Kenmerk - datum	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
BIS-subsidie 2021-2024	148055 / 25097259 - 15-09-2020	€ 1.078.508	€ -	€ 269.627	€ 70.395	€ 70.395	€ 1.008.113

Overige opbrengsten

Doorberekende kosten, diversen	4.182	4.500	5.656
Nagekomen baten	73.267	67.720	45.737
	€ 77.449	€ 72.220	€ 51.393

De nagekomen baten betreffen met name de bijdrage van de Provincie Zeeland ter compensatie van Coronaschade in het jaar 2020 van € 49.220, de nabetaaling van de Museumkaart en de winstdeling van de verzekering van € 7.400.

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2021		2021		2020
	Realisatie		Herziene begroting		Rekening
Verkopen museumwinkel					
Verkoopartikelen winkel	22.186		22.750		20.930
	<u>€ 22.186</u>		<u>€ 22.750</u>		<u>€ 20.930</u>
Gemiddeld per bezoeker	1,46		1,38		1,27
De inkoopkosten van de winkel bedragen:					
Inkoopprijs van de verkopen	16.342	74%	16.500	73%	15.680
Verkoopkosten	425		500		28
	<u>€ 16.768</u>		<u>€ 17.000</u>		<u>€ 15.709</u>
Netto bijdrage museumwinkel	5.419		5.750		5.221
marge	24%		25%		25%

Egalisatie subsidies

Egalisatie subsidies	<u>€ 85.527</u>	<u>€ 85.527</u>	<u>€ 85.527</u>
----------------------	------------------------	------------------------	------------------------

De egalisatie subsidies betreft de vrijval van de subsidies en bijdragen die zijn ontvangen voor investeringen in het depot en in de inrichting van het museum in voorgaande jaren. De investeringen zijn opgenomen op de balans en worden afgeschreven. Daar tegenover staat de jaarlijkse vrijval van de egalisatierekening. In 2022 valt het laatste deel vrij.

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2021	2021	2020
	Realisatie	Herziene begroting	Rekening
<u>Toelichting lasten</u>			
Personeel			
Salarissen / inhuurkrachten	1.519.593	1.520.000	1.484.638
Ziekteverzuim	-35.017	25.000-	6.596
Inhuur vakspecialisten alg.	54.192	66.260	67.369
Overige personeelskosten	45.724	63.430	51.609
	€ 1.584.492	€ 1.624.690	€ 1.610.212
De salariskosten kunnen als volgt worden gespecificeerd:			
Brutoloon	1.027.449	1.025.000	967.091
Sociale lasten	144.002	14%	141.000 14%
Pensioenlasten/ FPU	161.310	16%	161.000 16%
Inhuurkrachten/ freelancers	186.832	193.000	233.218
	1.519.593	1.520.000	1.484.638
Aantal medewerkers			
In loondienst (gemiddeld)	19	19	17

De extra benodigde bezetting in verband met de corona maatregelen is verantwoord bij de projectlasten.

Evenals vorig jaar is een aantal medewerkers op detachering- of freelance basis aangesteld. Ook wordt een deel van de beveiligers extern ingehuurd. Circa 45 vrijwilligers zetten zich normaal gesproken vrijwel wekelijks in voor het museum. Door de corona crisis en de invoering van het protocol voor een veilig bezoek aan musea is noodgedwongen het vrijwilligerswerk grotendeels stop gezet.

In 2021 zijn de loonkosten gestegen als gevolg van wijzigingen in de pensioenen, de periodieke verhogingen, de nieuwe CAO, een loonstijging van 1,2% per 1 juli, een stijging van de loonschalen van 50 euro per maand en de eenmalige flexibiliteitsbijdrage van € 750,-.

Als 'eigen risico drager' heeft het Zeeuws Museum een verzuimverzekering afgesloten. Met deze verzekering wordt het verzuim vanaf 30 dagen gedekt. De vervangingskosten voor het langdurig verzuim en de kosten van deze verzekering komen ten laste van dit budget. Helaas is het voor sommige werkzaamheden moeilijk vervanging te vinden en is eea intern opgelost. Dit betekent dat in 2021 het langdurig verzuim niet volledig is vervangen en zijn de ziekteverzuimkosten aanzienlijk lager door de uitkeringen van de verzekering.

De post inhuur vakspecialisten is bestemd voor onder andere juridisch advies en specifieke deskundigheid voor de collectie, bijvoorbeeld voor het doen van onderzoek en op het gebied van veiligheid. Hierin komen ook de lasten van het inhuren van een gastcurator met een deskundigheid die niet in de organisatie aanwezig is.

De overige personeelskosten zijn in 2020 en 2021 lager dan normaal gesproken, doordat door de coronacrisis minder reis- en verblijfkosten en personeelsbijeenkomsten waren. Hierin zijn ook de opleidingskosten inbegrepen, waarin rekening is gehouden met een dotatie van € 5.000 aan de voorziening voor het persoonlijk ontwikkelbudget voor een nieuwe medewerker. Dit is conform de CAO bepalingen.

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2021	2021	2020
	Realisatie	Herziene begroting	Rekening

Toelichting in het kader van de Wet Normering Topinkomens 2021

De WNT is van toepassing op Zeeuwse Museumstichting. Het voor Zeeuwse Museumstichting toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2021 € 209.000 (algemeen).

1) Topfunctionarissen

Functiegegevens

M. J. Ruiter	directeur
Duur dienstverband in 2021	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,00
Gewezen topfunctionaris	nee
Dienstbetrekking	ja

Bezoldiging

Beloning + belastbare onk. vergoedingen	105.121
Beloningen betaalbaar op termijn	18.777
<i>Subtotaal</i>	123.898

Individueel WNT maximum 209.000

-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0
Totale bezoldiging	123.898

Gegevens 2020

Anvang en einde functievervulling	01/01 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,00
Beloning + belastbare onk. Vergoedingen	102.391
Beloningen betaalbaar op termijn	18.253
Totaal bezoldiging 2020	120.644
Individueel WNT-maximum 2020	201.000

2) Toezichthoudende functies

	M. van Zuilen	A. L. Meeuwssen	B.J. Crezee	F. Petiet	C. Verheijen	A. L. Meeuwssen
	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid	Voorzitter
functiegegevens						
Aanvang en einde						
functievervulling	1/1 - 17/11	1/1 - 17/11	1/1 - 31/10	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	18/11 - 31/12
2021						

Bezoldiging

Bezoldiging	0	0	0	0	0	0
Individueel WNT maxima	27.485	18.323	17.350	20.900	20.900	2.920
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0	0	0	0
totale bezoldiging	0	0	0	0	0	0

gegevens 2020

Aanvang en einde					
functievervulling	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/12-31/12
2020					
Bezoldiging	-	-	-	-	-
-/- onverschuldigd betaald bedrag	-	-	-	-	-
Totaal bezoldiging	0	0	0	0	0
2020					

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2021	2021	2020
	Realisatie	Herziene begroting	Rekening
Kosten van tentoonstellingen en activiteiten			
<i>Tentoonstellingen</i>			
Nooit meer werken - tentoonstelling	-	-	33.947
Dit is Zeeland	1.058	1.000	1.287
Mannenpak	11	11	12.901
Dutch Design Week	18.814	18.801	10.061
H.E.L. Jan de Prentenknipper	3.100	3.100	38.187
vd Venne	-	-	1.865
Norwich/ ReUsed ReSatin	61.931	69.990	22.831
Heyse/ Uit de diepte	36.232	37.366	-
Tentoonstellingen 2022 e.v.	10.500	5.500	6.056
<i>Overige projecten en activiteiten</i>			
BIS project	70.395	77.000	-
ZM open (coronamaatregelen)	31.057	31.769	73.732
Wonderkamers, film	1.130	1.131	-
Digitale strategie/ Overige projecten	3.993	3.992	15.063
ZM in de school	-	-	378
	€ 238.221	€ 249.660	€ 216.308

De eigen bijdrage in tentoonstellingen en activiteiten is als volgt te specificeren

Projectbaten	€ 92.893	€ 99.498	€ 29.500
Projectlasten	€ 238.221	€ 249.660	€ 216.308
Saldo eigen bijdrage	-€ 145.328	-€ 150.162	-€ 186.808

De projectlasten zijn hoger dan in 2020 doordat in 2021 het BIS project is gestart. De eigen bijdrage was in 2020 hoger door de kosten van de de aanpassingen om te voldoen aan het protocol voor een veilig museumbezoek. In 2021 is met deze kosten al in de begroting rekening gehouden

Een deel van de kosten van Re_Used Re_Satin worden gedekt door de bijdrage van het Kickstart Cultuurfonds. Daarnaast is er waar mogelijk bezuinigd op de kosten.

Huisvesting			
Huur	342.960	343.000	338.742
Onderhoud installaties en schoonmaak	237.577	266.000	306.330
Gas/ water/ elektra	63.002	65.000	54.178
Belastingen/ zakelijke lasten	6.491	6.500	6.188
	€ 650.030	€ 680.500	€ 705.437

In de onderhoudslasten is een jaarlijkse dotatie opgenomen aan de voorziening groot onderhoud van € 92.000. De extra kosten in verband met aanpassingen vanwege het coronaprotocol zijn opgenomen op de projectbegroting.

De verwarmingslasten zijn met ingang van 2020 opgenomen in de huur als vaste component voor een vast bedrag van € 25.000 exclusief indexering. Dit is aangepast vanwege de saldering met de warmtelevering aan de provincie vanuit de WKO installatie. De energielasten zijn hoger dan vorig jaar door een stijging van de tarieven.

De totale lasten zijn lager dan begroot als het gevolg van uitgestelde bestedingen en (groot) onderhoud.

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2021	2021	2020
	Realisatie	Herziene begroting	Rekening
Afschrijvingen	€ 109.217	€ 111.000	€ 123.784

De afschrijvingskosten zijn begroot in een meerjaren investeringsbegroting. Waar mogelijk worden investeringen uitgesteld als de technische levensduur van apparatuur en inventaris langer blijkt te zijn dan verwacht. .

Communicatie/ educatie

Promotie en PR	108.651	110.000	85.550
Websitebeheer	14.947	15.000	9.862
Educatie en programmering	35.978	35.000	37.932
	€ 159.576	€ 160.000	€ 133.344

Het educatief aanbod is als gevolg van de corona crisis o.a. vervangen door digitale "robotrondleidingen" voor een breed publiek.

Collectiebeheer

Beheer en behoud	25.655	29.500	28.429
Aankopen collectie	42.026	42.100	27.118
	€ 67.681	€ 71.600	€ 55.547

Ten behoeve van het onderhoud van de collecties is een voorziening gevormd. Op basis van het onderhoudsplan wordt jaarlijks € 12.500 aan de voorziening gedoteerd. Daarnaast wordt vanaf 2020 jaarlijks € 17.000 ontvangen van de provincie als bijdrage in de behoud-, beheerskosten en depothuur van de Provinciale Kunstcollectie. Indien dit bedrag niet volledig wordt besteed, wordt het restant toegevoegd aan de desbetreffende reserve. In 2020 is de subsidie in december toegezegd, de eerste uitgaven zijn in 2021 gedaan. De huurlasten zijn verantwoord in de rubriek huur en de inhuur van deskundigen bij de personele kosten.

De kosten van aankoop collectie zijn hoger dan gebruikelijk door de aanschaf van het schilderij van Van den Berghe. De kosten van deze aankoop worden gedekt uit bijdragen van de Vereniging Rembrandt, de Vrienden en de Vriendenloterij en een vrijval uit de reserve aankopen van € 3.976.

Zakelijke en overige lasten

Kantoorkosten	25.398	30.400	22.292
Verzekeringen	42.496	43.000	42.629
Accountantskosten	16.329	14.500	14.294
Organisatiekosten	13.540	14.150	12.647
Sponsorwerving	84	-	50
Inkopen museumwinkel	16.768	17.000	15.709
Nagekomen lasten	4.612	2.000	2.914
Diversen/ onvoorzien	-35	1.250	2.101
	€ 119.190	€ 122.300	€ 112.635

Financiële baten en lasten

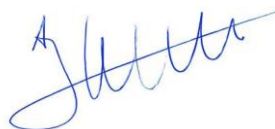
	€ 12.298	€ 3.500	€ 2.833
--	-----------------	----------------	----------------

De bankkosten zijn hoger dan verwacht door de kosten van het betalingsverkeer van de online tickets en de negatieve rente.

De jaarrekening 2021 van het Zeeuws Museum is goedgekeurd en vastgesteld
op 22 maart 2022

M.J. Ruiter
Directeur

A.J. Meeuwsen
Voorzitter Raad van Toezicht

Aan: de bestuurder en de Raad van Toezicht van de Zeeuwse Museumstichting

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van de Zeeuwse Museumstichting te Middelburg gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit rapport opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Zeeuwse Museumstichting per 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 "Organisaties zonder winststreven", de bepalingen bij en krachtens de WNT en de volgende specifieke wet- en regelgeving:

- de Algemene subsidieverordening Zeeland 2013 en het Algemeen subsidiebesluit Zeeland 2013, alsmede het bijbehorende controleprotocol;
- de Algemene subsidieverordening Gemeente Middelburg 2007, alsmede het bijbehorende controleprotocol;
- het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2021-2024, alsmede het bijbehorende controleprotocol;
- de in de verleningsbeschikkingen opgenomen specifieke eisen.

Voorts zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de genoemde relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2021;
2. de staat van baten en lasten over 2021; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en de specifieke reeds genoemde wet- en regelgeving met inbegrip van de controleprotocollen vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Zeeuwse Museumstichting zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in *artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT*, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT- plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in de jaarrekening opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- de bestuursverslag en het verslag van de Raad van Toezicht;
- overige toelichtingen, waaronder de WNT-verantwoording;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van in Nederland algemeen aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving, waaronder de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 "Organisaties zonder winstoogmerk", de bepalingen bij en krachtens de WNT en de andere specifieke reeds genoemde wet- en regelgeving vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Nederland algemeen aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving, waaronder de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 "Organisaties zonder winstoogmerk" en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De bestuurder is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie in overeenstemming met (onder andere) Nederland algemeen aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de bestuurder voor de jaarrekening

De bestuurder is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving, waaronder de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 "Organisaties zonder winstoogmerk" en in overeenstemming met de bepalingen bij en krachtens de WNT, alsmede de specifieke reeds genoemde wet- en regelgeving. In dit kader is de bestuurder verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de bestuurder noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de bestuurder afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de bestuurder de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de bestuurder het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De bestuurder moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften, de onafhankelijkheidseisen en de Regeling controleprotocol WNT 2021. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de bestuurder en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de bestuurder gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Middelburg, 22 maart 2022

Rijkse accountants & adviseurs

E.W.M Vermare MSc RA

Zeeuws Museum

Bijlage toerekening kosten prestaties afspraken provincie Zeeland

OVERIGE

	Totale begroting		Totaal Provincie		Bewaren & Verzamelen		Inspireren & Verwonderen		Leren & Verbinden		Overige activiteiten	Overige activiteiten			
	Realisatie	Begroting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Begroting			
	2021	herzien	2021	herzien	2021	herzien	2021	herzien	2021	herzien	2021	herzien			
Lasten															
<i>Personele kosten</i>	1.584.492	1.624.690	1.584.492	1.624.690	237.674	243.704	871.471	893.580	475.348	487.407	0	0			
<i>Materiële kosten:</i>															
- Publiekswerking/ werving	397.797	409.660	304.904	310.000	0	0	207.127	212.500	97.777	97.500	92.893	99.660			
- Huisvesting	650.030	680.500	650.030	680.500	162.507	170.125	325.015	340.250	162.507	170.125	0	0			
- Afschrijving inventaris en presentatie	109.217	111.000	109.217	111.000	10.922	11.100	81.913	83.250	16.383	16.650	0	0			
- Collectiebeheer	110.177	114.600	106.201	110.624	106.201	110.624	0	0	0	0	3.976	3.976			
- Zakelijke lasten/ nagekomen/ onvoorzien	59.927	62.300	55.231	60.300	8.285	7.345	30.377	34.265	16.569	18.690	4.696	2.000			
Totale lasten	2.911.640	3.002.750	2.810.075	2.897.114	525.589	542.898	1.515.903	1.563.845	768.584	790.372	101.565	105.636			
<i>Exclusief huur Provincie</i>	2.614.003	2.705.113	2.512.438	2.599.477											
Dekking															
<i>Subsidies</i>															
Provincie Zeeland	2.098.114	2.098.114	2.098.114	2.098.114	470.000	470.000	22%	1.066.114	1.066.114	51%	562.000	562.000	27%	0	0
Huursubsidie Prov. Zeeland	297.637	297.637	297.637	297.637	74.409	74.409	25%	148.819	148.819	50%	74.409	74.409	25%	0	0
Terugvordering Provincie Zeeland	-42.823		-42.823												
Gemeente Middelburg	198.956	198.956	198.956	198.956	0	0		99.478	99.478	50%	99.478	99.478	50%	0	0
Overige subsidies en bijdr.	670	670	670	670	0	0		0	0		670	670		0	0
	2.552.554	2.595.377	2.552.554	2.595.377	544.409	544.409		1.314.410	1.314.411		736.557	736.557		0	0
<i>Projectinkomsten</i>															
Sponsoring	7.500	8.500	0	0	0	0		0	0		0	0		7.500	8.500
Fondsen/ overige	92.893	99.498	0	0	0	0		0	0		0	0		92.893	99.498
	100.393	107.998	0	0	0	0		0	0		0	0		100.393	107.998
<i>Publieksinkomsten</i>															
Rondleidingen / activiteiten	1.628	1.600	1.628	1.600	0	0		0	0		1.628	1.600		0	0
Entreegelden algemeen	49.054	53.800	49.054	53.800	0	0		49.054	53.800		0	0		0	0
Entree museumkaarten alg.	42.328	45.000	42.328	45.000	0	0		42.328	45.000		0	0		0	0
Netto bijdrage museumwinkel	5.419	5.750	0	0	0	0		0	0		0	0		5.419	5.750
	98.429	106.150	93.010	100.400	0	0		91.381	98.800		1.628	1.600		5.419	5.750
<i>Overige inkomsten</i>															
Overige bijdragen	37.095	37.715	36.770	36.770	31.470	31.470		5.300	5.300		0	0		325	945
Doorb. Kosten/ nagekomen baten	77.449	72.220	4.182	3.000	4.182	3.000		0	0		0	0		73.267	69.220
Rente/ bankkosten	-12.298	-3.500	0	0	0	0		0	0		0	0		-12.298	-3.500
	102.247	106.435	40.952	39.770	35.652	34.470		5.300	5.300		0	0		61.295	66.665
Totaal baten	2.853.623	2.915.960	2.686.516	2.735.547	580.061	578.879	1.411.092	1.418.511	738.186	738.157	167.106	180.413			
Saldo exploitatie	-58.017	-86.790	-123.559	-161.567	54.473	35.982	-104.811	-145.334	-30.398	-52.215	65.542	74.777			
Egalisatie subsidies	85.527	85.527	85.527	85.527	0	0		85.527	85.527		0	0		0	0
Saldo	27.510	-1.263	-38.032	-76.040	54.473	35.982	-19.284	-59.807	-30.398	-52.215	65.542	74.777			